Бутун дунё пролетарлари, бирлашингиз!

СОВЕТ ЎЗБЕКИСТОНИ

Ўзбекистон Компартияси Марказий Комитети, Ўзбекистон ССР Олий Совети ва Министрлар Советининг органи

ГАЗЕТА 1918 ЙИЛ 21 ИЮНДАН ЧИҚА БОШЛАГАН ◆ 1967 йил 26 май, жума ◆ № 122. (13.682). ◆ БАҲОСИ 2 ТИЙИН

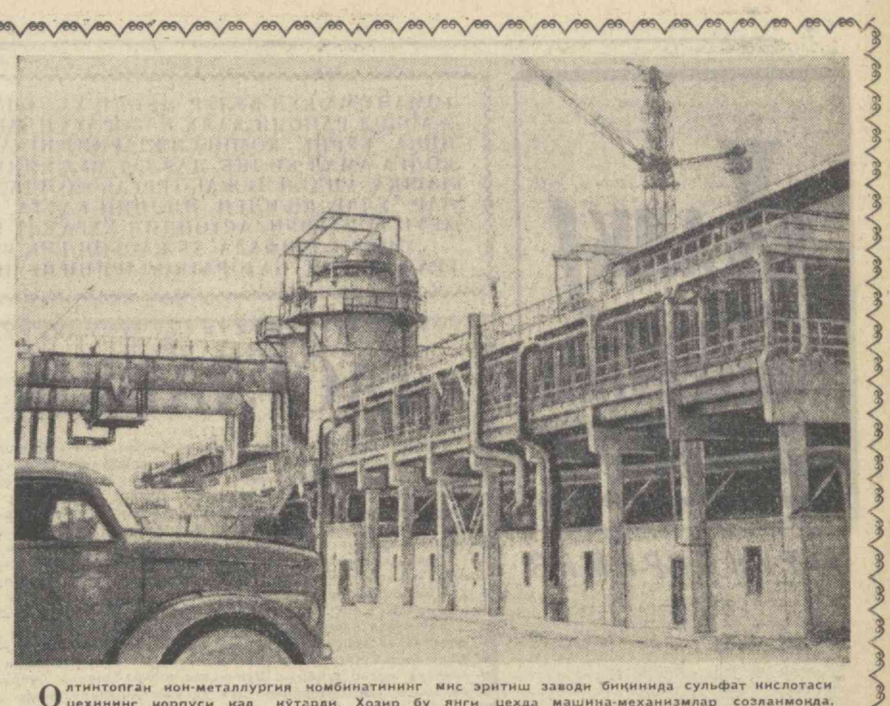

Олтинтопган кон-металлургия комбинатининг мис эритиш заводи биқинида сульфат кислотаси цехининг корпуси қад кўтарди. Ҳозир бу янги цехда машина-механизмлар созланмоқда. Июнь-июль ойларига бориб, янги цех сульфат кислота ишлаб чиқара бошлайди. Сульфат кислота олиш учун олтингугуртли газ асосий хом ашё бўлади. Ҳозиргача бу газ мис концентратлари эритишда ҳосил бўлиб, тутун билан ҳавога учиб кетаётган эди. Энди, агар таъбир жоиз бўлса, тутундан қимматли маҳсулот олинади. Суратда: янги цех иншоотларидан бири.

Г. Пун фотоси. (ЎзТАГ фотохроникаси).

СССР ЁЗУВЧИЛАРИНИНГ IV СЪЕЗДИ

СССР ёзувчиларининг IV съезди 24 майда Катта Кремль саройида ўз ишини давом эттирди. Делегатлар кун тартибидаги биринчи масалани: «Коммунистик жамият қурилишида совет адабиёти» масаласини муҳокама қилмоқдалар.

Раислик қилувчи **Б. Кербобоев** биринчи сўзни **Л. Соболев**га (Москва) берди.

Совет ҳокимиятининг юбилей йилида, — деди РСФСР Ёзувчилар союзи правлениесининг раиси Л. Соболев, — биз союзимизнинг ўн йиллигини нишонлаяпмиз. Союзимизнинг вужудга келтирилганлиги Балтикадан Тинч океангача бўлган бепоён территорияда яшовчи 74 миллатга мансуб бўлган ва 57 тилда қалам тебратадиган ёзувчиларнинг тақдири ва меҳнатини белгилаб берди. Бутун дунёга кўриниб турган ана шу минбарда туриб, мен Россия ёзувчилари номидан ана шу жуда муҳим қарор учун партиямиз Марказий Комитети билан Совет ҳукуматига миннатдорчилик билдираман.

Л. Соболев шоирона иборалар билан совет адабиётини Байкал кўлига ўхшатади. Ана шу энг чуқур кўлга 333 дарё қуйилиб, фақат битта — Ангара дарёси оқиб чиққани каби кўп миллатли совет адабиёти ҳам ҳамма қардош адабиётлардаги энг қимматли ва энг муҳим нарсаларни ўзига жам қилиб, ягона кўп миллатли адабиётни яратмоқда.

Америка агрессорларининг шармандали ишларини бутун дунё кўриб турибди ва турли қитъалардаги сон-саноқсиз кишилар разил уруш тўхтатилишини талаб қилмоқда. Нотиқ Россия ёзувчилари номидан бутун дунё ёзувчиларига мурожаат қилиб, Америка ҳарбийларининг жинояткорона ҳаракатларидан ғазабланганликларини изҳор қилишни таклиф этади.

А. Шарипов (Қозоғистон) ўз нутқини қуйидаги сўзлар билан бошлади. Бизнинг съездимиз улуғ байрам арафасида, янги даврнинг ярим асрлик юбилейи бўсағасида, коммунизм ғалабаси аён ва реал кўриниб турган бир пайтда тўпланди. Нотиқ қозоқ адабиётининг ривожи мисолида қозоқ халқи Совет ҳокимиятининг 50 йили мобайнида социалистик миллатларнинг қардошлик оиласида нақадар равнақ топганлигини кўрсатиб берди.

Революцияга қадар қозоқ тилида нашр этилган китобларнинг ҳаммаси, деди нотиқ, кичкина токчага жо бўлади. Поэзия асосан оғзаки ижоддан иборат бўлиб, проза эндигина бошланаётган эди.

Ҳозирги қозоқ адабиёти совет адабиётининг азим дарахтидаги барқ уриб яшнаб турган бир шох бўлиб, халқ турмушини социалистик реализм позицияларида туриб, халқчиллик ва партиявийлик позицияларида туриб акс эттирмоқда. Қозоқ адабиёти бой фольклор традицияларига таяниб, қардош адабиётлар ва, аввало, рус адабиётининг баракали таъсиридан баҳра олиб туғилди ва камол топди.

Болаларга атаб ёзилган энг яхши китобларнинг қаҳрамонлари ўз мамлакатларидан ташқари довруғ ёйиб, бутун планета бўйлаб саёҳат қилади, деди шоира **А. Барто** (Москва). Ҳозирги болалар, деди у, асосан маънавий жиҳатдан анча «катта бўлиб» қолди, чунки улар тобора кўпайиб бораётган хабарларни эшитиб яшамоқда. Эндиликда улар анча ёш чоғидаёқ гражданлик ҳис-туйғуларига эга бўлиб қолмоқдалар. Нотиқ болалар учун ёзиладиган китобларда давримизнинг катта, муҳим темаларини дадиллик билан ўртага қўйиш, лекин бунда болалар адабиёти формаларидан чекинмаслик лозим, деб ҳисоблайди.

А. Барто болалар учун ёзадиган талантли ёш шоирларнинг бутун бир плеядаси ўсиб, вояга етганлигини айтгач, уларнинг тағин ҳам муҳимроқ темаларни кўтариб чиқишларини тилаб истак билдирди. Маънавий-ахлоқий темалар ҳам ана шундай муҳим темалар қаторига киради. Нотиқнинг фикрича, бизда боланинг қалбига ўт соладиган, унда кучли туйғулар уйғотадиган шеърлар кам. Катталарга ҳақиқатни билиш қанчалик керак бўлса, болаларга ҳам шунчалик керак, деди шоира. 1 июнь — болаларни ҳимоя қилиш халқаро куни. Ўтган йили Америка агрессорлари худди шу куни Вьетнам болалари тепасига бомба ташлаганликларини бизнинг болаларимиз билишлари керак.

О. Гончар (Украина) ўз нутқида шуни таъкидлаб ўтдики, дастлабки революцион шеърлар ва граждан урушининг қўшиқларидан тортиб, катта йўлни босиб ўтган ҳозирги замон совет адабиёти янги кун тонг отарини кутиб олганлар билан. Ўзининг биринчи навқирон шеърини яратганлар билан ҳали ҳозиргача ҳам чамбарчас боғланган. У революциянинг биринчи санъаткорларига, кўп миллатли совет адабаётининг жаҳоншумул шуҳратини бошлаб берганларга чуқур ҳурмат сўзлари айтади.

Сўнгра нотиқ миллий адабиётларнинг гўзал, ранг-баранглиги ва дилраболиги ҳақида гапириб, бу нарса совет адабиётини бир хил ва стандарт адабиёт деб ҳисоблаётганларни ишончли тарзда рад этади, деб таъкидлайди.

О. Гончар айрим марказий нашрларга танқидий мулоҳазаларни билдириб, бу нашрлар миллий адабиётлар ҳаётига яқинроқ бўлсин, дейди. Ёзувчилар союзи, унинг фикрича, бадиий таржима усталарининг ишини кўпроқ мувофиқлаштириб бориши керак.

Бизнинг адабиётимиз, деди пировардида нотиқ, ҳозир кенг йўлга чиқиб олган. КПСС Марказий Комитетининг табрикномаси ва совет халқи адибнинг меҳнатини эътибор билан қуршаб олганлиги адабиётимизга оқ йўл тилаб турибди.

Сўнгра съезд СССР Ёзувчилар союзи устави билан шуғулланувчи комиссияни 21 кишидан иборат қилиб сайлайди ва съезд резолюциясини тайёрловчи 29 кишидан иборат комиссияни сайлайди.

Я. Ивашкевич (Польша) делегатларни поляк ёзувчилари номидан табриклаб, сизнинг съездингиз совет адабиётининг Улуғ Октябрдан бошлаб шу кунларгача бўлган тараққиётига якун ясамоқда, деди. Польшада, деди у, совет адабиётига зўр қизиқиш билан қаралапти. Сизнинг овозингиз, сизнинг ҳар бир сўзингиз кўҳна қитъамизнинг барча мамлакатларида ва бутун дунёда акс садо бермоқда.

Осиё ва Африка мамлакатлари ёзувчилари билан алоқа қилувчи Совет комитетининг раиси **С. Азимов** сўзга чиқади. С. Азимов айтадики, халқларнинг буюк социалистик қардошлиги ва кўп миллатли ягона адабиётни вужудга келтирган совет кишиларига жаҳон ёзувчиларининг инсон озодлиги ва тантанаси йўлида бирлашишга интилишлари тушунарлидир.

С. Азимов ўз нутқида Осиё ва Африка ёзувчилари билан алоқа қилувчи Совет комитетининг ишига катта аҳамият берди. Комитетнинг ишлари ҳозир жуда катта аҳамият касб этмоқда.

Нотиқ ёзувчиларнинг Байрутда ўтказилган конференцияси тўғрисида батафсил сўзлаб берди. Биз, деб таъкидлади у, Осиё ва Африка мамлакатларининг адиблари конференциянинг қарорларини амалга ошириш учун ҳамма чораларни кўрадилар, деб ишонамиз.

Э. Топчян (Арманистон) ўз ватанидаги янги адабиёт унда Совет ҳокимияти ўрнатилганидан илгарироқ Егише Чаренцнинг эпик поэмаларида вужудга кела бошлаганлигини эслатиб ўтади. Тадқиқотчи ўз асарида совет поэзиясини бошлаб берган А. Блок ва В. Маяковский билан бир қаторга М. Рильский ва Я. Купалани, А. Исаакян ва Е. Чаренцни ҳам қўяди.

Нотиқ таржимонлар тўғрисида миннатдорчилик билан гапиради. Таржимонларнинг меҳнати туфайли миллий ёзувчиларнинг асарлари кўп миллионли китобхонларнинг мулки бўлиб қолмоқда. Э. Топчян баъзи таржималарнинг сифатига тўхталиб ўтади, кўп миллатли совет адабиётининг ярим асрлик тарихини яратиш зарурлиги ҳақида гапиради.

«Халқлар ўртасида тинчликни мустаҳкамлаш учун» халқаро Ленин мукофоти лауреати, америкалик рассом **Рокуэлл Кент** съезд қатнашчиларини табриклаб, залдагиларнинг қарсаклари остида ўзи чизган суратни СССР Ёзувчилар союзига совға қилиб топширади. Бу суратда Горький Америкага борган вақтида яшаган уй тасвирланган.

М. Горький номидаги адабиёт институтининг ректори **В. Пименов** ўз нутқида бундай деди: Ёш адибни тарбиялаш — партиявий эҳтирос руҳида, меҳнатчи кишини ҳурмат қилиш ва севиш руҳида тарбиялаш демакдир. Бу бирон ҳунарга ўргатишдан кўра анча мураккаброқ ишдир. Ёш адибни жанговар партиявий руҳида, идрокли ва чуқур билимли қилиб тарбиялаш — адабиёт олий ўқув юртининг вазифасидир. Бу ўқув юртини 861 ёзувчи тамомлаб чиқди. Булардан 316 киши СССР Ёзувчилар союзининг аъзоларидир. Съезд делегатларидан 98 киши адабиёт институтини ва олий адабиёт курсларини тамомлаб чиқди.

Институтда, деб сўзини давом эттирди нотиқ, 49 миллатга мансуб ёшлар шуғулланмоқдалар. «Герцен уйи» гарчи совет адибларининг чинакам «она юрти» бўлиш учун кераклн ишларнинг ҳаммасини ҳали қилмаган бўлса ҳам, бу институт ёзувчилар ташкилотининг жуда катта ютуғидир.

Нотиқ машҳур ёзувчилардан жуда оз киши ёш адибларни тарбиялаб ўстиришда фаол қатнашаётганлиги тўғрисида таассуфланиб гапиради.

СССР Композиторлар союзи правлениесининг биринчи секретари **Т. Хренников** совет композиторлари номидан съездни табриклади. Адабиёт ва музика, деди у, социалистик маданият улкан дарахтининг икки шохидир. Санъат икки турининг ижодий дўстлиги традициялари рус классикаси чашмаларидан бошланади.

Бадиий сўз ва куй усталари яратган кўпгина ажойиб асарлар хотирамизда ҳамиша сақланиб келмоқда. Совет музикасини ҳам Горький ва Маяковскийсиз, адабиётнинг бошқа кўпгина вакилларисиз тасаввур қилиб бўлмайди.

Нотиқ айтдики, совет бастакорлари китобхон сифатида ҳам, опера ва симфониялар, оратория ва қўшиқларнинг авторлари сифатида ҳам совет адабиётининг муваффақиятлари билан қувонмоқдалар.

«Халқлар ўртасида тинчликни мустаҳкамлаш учун» халқаро Ленин мукофотининг лауреати, немис ёзувчилари союзининг раиси **Анна Зегерс** съездни Германия Демократик Республикаси ёзувчилари номидан табриклади. Октябрь нури деди у, ишларимиз ва кунларимизни, бизларнинг бошқа кишиларга бўлган муносабатимизни, услуб ва методларимизни — ёзувчилик касби билан боғлиқ бўлган ҳамма ишларимизни ёритиб турибди.

Анна Зегерс совет ёзувчиларига бахт-саодат ва ишларида муваффақиятлар тилади.

«Вопросы литературы» журналининг бош редактори **В. Озеровга** сўз берилади. Съезднинг бориши, дейди у, бизнинг съездимиз тантанабозликдан иборат бўлмай, ишчан, «мулоҳаза қилувчи» съезд бўлиши керак, деб ҳисоблаган ўртоқларнинг фикри тўғри эканлигини тасдиқламоқда. Биз босиб ўтган қаҳрамонона эллик йил тажрибаси, сўнгги йиллар тажрибаси бугунги мунозаранинг мазмунли бўлишини белгилаб берди. Биз «замон тўғрисида ва ўзимиз тўғримизда» коллектив бўлиб фикрлашиб олмоқдамиз.

В. Озеров ҳозирги замон совет адабиётига баҳо бериб, ёзувчилар социал анализни чуқурлаштиришга, ҳаётнинг туб проблемаларини акс эттиришга интилаётганликлари тўғрисида гапиради.

Шундан кейин съезднинг эрталабки мажлиси ўз ишини тамомлади.

* * *

Съезднинг кечки мажлисида **Максим Танк** раислик қилади.

М. Алексеев (Москва) ўз нутқида, миллий республикаларимиздаги кўпгина ёзувчиларнинг ижодиёти ҳар қандай адабиётнинг шуҳратини ошириши мумкин, деди. М. Карим, Қ. Қулиев, Р. Гамзатов, А. Кешоков каби ёзувчилар фақат Октябрь туфайли камол топдилар. Биз бундай ҳодисаларга ажабланмай қўйдик, биз буларни худди шундай бўлиши керак эди, деб тушунамиз. Эндиликда Совет Россиясининг адабиёти 57 тилда гапиришаётган бўлса, революцияга қадар Россия ниҳояти 13 тилда гапиришар эди. Бу ажойиб ҳодиса энг катта ютуқларимиздан бири сифатида тадқиқ этилмоғи ва чуқур ўрганилмоғи керак.

(Охири учинчи бетда).

СССР ЁЗУВЧИЛАРИНИНГ IV СЪЕЗДИ. Суратда: (чапдан ўнгга) Ўзбекистон ёзувчилари ва шоирларидан Рамз Бобожон, Иброҳим Раҳим, Ўзбекистон халқ шоири Уйғун ва Мирмуҳсин ўртоқлар. В Савостьянов ва Е. Кассин фотоси.

(Фототелеграф орқали олинди).

ЮБИЛЕЙ ВАХТАСИ

САМАРҚАНД. («Совет Ўзбекистони» мухбири). Улуғ Октябрнинг шонли 50 йиллигига муносиб совға тайёрлаш учун мусобақани кучайтириб юборган Самарқанд областининг чорвадорлари давлатга гўшт сотиш ярим йиллик планини ошириб бажардилар. Қабул пунктларига 9.690 тонна семиз гўшт етказиб берилди. Иштихон, Булунғур, Ургут, Хатирчи, Пастдарғом, Самарқанд, Пайариқ район хўжаликлари ярим йиллик планни анча ошириб адо этдилар.

ТЎҚИМАЧИЛАР ШАҲРИДА БАЙРАМ

ИВАНОВО, 24 май. **(ТАСС мухбири).** Тўқимачилар ва машинасозлар шаҳрида, дастлабки ишчи Советларининг юртида бугун катта байрам — хўжалик ва маданий қурилишда эришган муваффақиятлари учун Иваново областига Ленин ордени топширилди. Ўзбекистон ва қўшни областларнинг вакиллари, қардошлашган Лодзь шаҳрининг поляк тўқимачилари делегацияси ивановоликларнинг шодлигини баҳам кўриш учун бу ерга келишди.

КПСС Марказий Комитети Сиёсий бюросининг аъзоси, СССР Министрлар Советн Раисининг биринчи ўринбосари К. Т. Мазуров юксак мукофотни топширди.

Область меҳнаткашларини меҳмонлар қизғин қутладилар.

Мастер ёрдамчиси, Социалистик Меҳнат Қаҳрамони М. В. Куликова, Дзержинский номли колхоз раиси, Социалистик Меҳнат Қаҳрамони А. И. Сафонов, химия-технология институтининг ректори К. Н. Белоногов, студент Надежда Маркичева, КПСС область комитетининг биринчи секретари А. Н. Смирнов сўзга чиқиб, юксак мукофот учун партия ва ҳукуматга миннатдорчилик билдирдилар.

ЁМҒИР СУВИ АРИҚ СУВИ БЎЛМАЙДИ

ДАЛА ИШЛАРИ КУНДАЛИГИ

Чигит экиш ва ғўзанинг дастлабки парвариши даврларида бу йил республикамизда сел, жала, ёмғир кўп бўлди. Бу ҳол ерда намнинг кўпроқ тўпланишига ёрдам берса ҳам, тупроқнинг зах билан қопланиши каби агротехника жиҳатдан зарарли ҳолатни ҳам вужудга келтирди. Ғўза учун эса нормал об-ҳаво шароити, сув керак, албатта. Лекин кўпгина жойларда ғўзани дастлабки суғоришни асоссиз равишда кечиктириш, «ёғингарчилик кўп бўлди, ерда нам етарли» деган фикр билан тайёр оқар сувдан фойдаланмаслик ҳоллари рўй бермоқда.

Ёмғир суви ариқ сувидек бўлмайди. Тўғри, ерда нам етарли. Аммо шуни унутмаслик кераккн, ёмғир суви ёш ғўзанинг илдизини захлатиб, унинг тез ривожланишига, тупроқдаги озуқа моддасидан баҳраманд бўлишига халақит беради. Кўпгина ҳолларда экиннинг оқ палак касалига йўлиқишига ёки қизилпоча бўлиб қолишига олиб келади.

Шу кеча-кундузги энг муҳим вазифа — ҳамма жойда ёш ғўзани суғоришни кучайтириб юборишдан иборатдир. Мутахассисларнинг берган маслаҳатлари ва билимдон пахтакорларнинг тажрибаси ёғингарчилик натижасида тупроқда нам етарли бўлиши ёки бўлмаслигидан қатъи назар, экинни ёшлигида суғориш мўл ҳосил етиштиришда катта аҳамиятга эга эканлигини кўрсатади. Илғор пахтакорлар бунга яхши амал қилмоқдалар. Улар ғўзанинг дастлабки парвариши даврида экинни тоза сувга қондираётирлар. Масалан, Андижон область, Балиқчи районидаги «Ленинград» колхозининг Маҳмуджон Раҳимов бошлиқ бригадаси 120 гектар ердаги ғўзани суғоришга барвақт киришиб, яхши натижага эришаётир. Тоза сув ичган ғўза бир хил шароитдаги бошқа ғўзаларга нисбатан анча тез ривожланмоқда.

Лекин республикамиздаги жуда кўп колхоз ва совхозларнинг раҳбарлари, бригада бошлиқлари ва агрономлар ғўзани суғоришга яхши аҳамият бермаётирлар. Шунинг натижасида ёмғир, сел суви оқибатида пайдо бўлган захда эзилиб ётган ғўзалар яхши ривожланмаётир. Республикамизда энди 8,8 процент ердаги ғўза суғорилган. Сурхондарё областида 38,6 процент пахта майдонига сув таралгани ҳолда, қарийб шу область билан бир хил шароитда бўлган Қашқадарё областида бор-йўғи 0,4 процент ғўзага сув берилган. Бухоро, Самарқанд, Сирдарё областларида ҳам аҳвол ёмон. Хоразм области ва Қорақалпоғистон АССРда эса ҳали суғоришга киришилган эмас.

Бу нимани кўрсатади? Шуни кўрсатадики, кўпчилик жойларда хўжалик раҳбарлари ва мутахассислар бу йилги вазиятни тўғри ҳисобга олмаётирлар. Ердаги намни ва ғўзанинг кўринишини ҳисобга олиб, «ҳали суғоришга эрта» деган нотўғри фикрни илгари сурмоқдалар. Улар ёғингарчилик кўп бўлган бу йилги шароитда культивация ва озиқлантириш билан бирга суғоришни кучайтириб юбориш ниҳоятда зарур эканлигига тегишли баҳо бермаётирлар.

Ғўзанинг комплекс парваришида суғоришни эрта муддатларда ўтказишга зўр эътибор бериш лозим. Ҳамма колхоз ва совхозларда сувчиларни ишга солиш, уларга яхши шароит яратиб бериш чораларини кўриш керак. Токи ёш ғўза томирини ёмғир, селнинг захидан тозалаб, уни бир текис ривожлантириб олишга эришайлик.

ЧОРВА ҚИШЛОВИНИ ЎЙЛАБ

Бу йил баҳорда ёғингарчилик кўп бўлди. Дала ва қирларда ўт мўл бўлди. Буни ҳисобга олган чорвадорлар ҳозирданоқ чорва қишловини ўйлаб, мўл ем-хашак жамғариш пайидан бўлмоқдалар. Шаҳрисабз районидаги «Қишлик» совхозининг пичанзорларида шу кунларда иш қизғин кетяпти. 20 кишидан иборат ем-хашак тайёрлаш бригадаси аъзолари ўз ихтиёрларига берилган тўртта сенокосилка билан жадал пичан ўряптилар. Тўртта автомашина ва 6 та тележка билан ўрилган пичанни пешма-пеш моллар қишлайдиган жойга ташиб ғарам қиляптилар.

Совхоз чорвадорлари бу йил 3 минг тонна табиий ўтлар пичани тайёрлаш ҳақида сўз беришган. Шу туфайли улар ҳозирги ғанимат кунлардан унумли фойдаланиб, ҳар куни имкони борича кўпроқ пичан ўришга интилишяпти.

Э. ШОНАЗАРОВ.

ПИЛЛА ДАВЛАТГА

ЯНА 2000 КИЛОГРАММ

Ромитан районидаги Навоий номли колхоз меҳнаткашлари Бухоро областида биринчи бўлиб давлатга пилла сотиш планини муваффақиятли адо этдилар. 227 қути ипак қурти уруғидан она-Ватанга 11800 килограмм юқори сифатли «кумуш тола» армуғон этилди. Обида Жумаева, Рисолат Ғаффорова, Шарифа Мансурова, Ҳожия Неъматова ўртоқлар бошлиқ илғор звеноларнинг аъзолари ҳар қути уруғдан 100-120 килограммдан пилла териб топширишди.

Колхоз пиллачилари ўз имкониятларини чамалаб кўриб, юбилей шарафига оширилган мажбурият олдилар. Давлатга пландан ташқари яна 2000 килограмм пилла сотишга қарор қилинди.

Шу райондаги «Ленинизм» колхозининг пиллачилари ҳам ғалаба рапорти беришди. Улар 166 қути қурт уруғини жадал усулда боқиб, давлатга 8100 килограмм пилла сотишди ва йиллик планни баҳорги қурт боқиш ҳисобидан 104 процент адо этишди. Сайёра Ҳусанова, Нурбиби Сафоева, Қумри Умарова, Ҳалима Ахтамова, Муҳиба Асророва, Тўти Каримова ўртоқлар бошлиқ звенолар ҳар қути уруғдан 100 килограммдан пилла олишди.

Колхоз пиллачилари пландан ташқари яна 1800 килограмм пилла сотиш ҳақида сўз беришди.

МУДДАТИДАН ОЛДИН

Шеробод районидаги Киров номли колхоз пиллачилари пилла тайёрлаш йиллик планини муддатидан олдин бажардилар. Улар давлатга ҳозиргача 5230 килограмм аъло нав пилла етказиб бердилар. Колхоз пиллачилари давлатга яна 500 килограмм пилла етказиб бериш ҳақида сўз бердилар. Колхознинг Т. Эрматова, А. Файзуллаева, Ҳ. Қурбонова, Ж. Жўраева, Ж. Ғафурова ўртоқлар каби илғор пиллачилари ҳар қути қурт уруғидан 90-100 килограммдан ҳосил олдилар.

Н. ДАВХОНОВ.

Сўнгги соатда

● Қўқондаги пайпоқ йигирув комбинатининг коллективи юбилей йилида пландан ташқари 550 минг жуфт пайпоқ ва 20 тонна калава ишлаб чиқариш мажбуриятини олган эди. Корхонанинг меҳнатсевар коллективи ўз зиммасига олган бу мажбуриятни муддатидан илгари бажарди, топшириқдан ташқари 555 минг жуфт пайпоқ ва 22 тонна калава тайёрланди.

● Қашқадарё область, Косон районидаги «Шарқ юлдузи» колхози посёлкалари ягона энергия системасига уланди. Областдаги барча районларни марказлаштирилган электр тармоғига ўтказиш кўзда тутилади. Бунинг учун 5 та подстанция ва 275 километр узунлигида электр узатиш линияси қурилмоқда.

Давлат комиссияси Қарши энергетикларидан 52 километр узунликдаги линияни ҳозирдаёқ қабул қилиб олди.

● «Средазнефтегазстрой» трестининг Социалистик Меҳнат Қаҳрамони Василий Бевзюк бошлиқ механизациялашган колоннаси Ўрта Осиё — Марказ газ қувурининг Устюрт орқали 150 километр узунликдаги шохобчасини ётқизди. «Бухарагазпромстрой» трестининг изоляция қилувчи ва қувур етказувчилари Ясси тоғ марказида Бейнеу томон ҳужумни давом эттирмоқдалар.

● Ҳазорасп райони чорвадорлари шонли юбилейга муносиб тўёна тайёрлаш учун курашиб, қувончли ютуқни қўлга киритдилар. Район колхозлари тухум тайёрлаш йиллик планини муддатидан олдин адо этдилар. Давлатга 1 миллион 200 минг дона тухум сотилди. Бу ўтган йилдагидан анча кўпдир.

ЛАТИН АМЕРИКАСИ ВАТАНПАРВАРЛАРИ БИЛАН БИРДАММИЗ

ҲАҚЛИ ТАЛАБ

Латин Америкаси мамлакатларида қонли диктатураларга қарши, Америка монополияларининг жабр-зулмига қарши миллий озодлик кураши тобора аланга олиб бормоқда. Ҳар куни Латин Америкаси мамлакатларидан прогрессив арбоблар таъқиб қилинаётганлиги ва қамоққа олинаётганлиги, улар қийноққа солинаётганлиги ва ўлдирилаётганлиги тўғрисидаги ташвишли хабарлар келиб турибди.

Интернационал бирдамлик ғоялари руҳида тарбияланган совет кишилари Латин Америкаси реакцияси ва унинг Вашингтондаги хўжайинлари ватанпарварларга нисбатан авж олдирган террор ва репрессияларга қарши чиқмоқдалар. Совет кишилари Латин Америкаси халқларига тўла озодлик ва миллий мустақиллик берилишини қаттиқ талаб қилмоқдалар.

Владимир Ильич номидаги Москва электр-механика заводининг ишчилари, инженер-техник ходимлари ва хизматчилари митингга тўпланишиб, Венесуэла Компартиясининг бош секретари Хэсус Фариа билан Колумбия Компартияси Марказий Комитетининг секретари Хесус Вильегасни қизғин табрикладилар.

Мажлис аҳли Хесус Фариа билан Хесус Вильегаснинг нутқларини қизғин қарсаклар билан кутиб олди.

Латин Америкаси халқларининг кураши билан бирдамлик митинглари Тошкент, Душанба, Олмаота, Ашхободда ва мамлакатнинг бошқа шаҳарларида ҳам бўлиб ўтди. Митингларнинг қатнашчилари якдиллик билан резолюция қабул қилиб, Латин Америкасининг халқлари империализм билан маҳаллий эксплуататор синфларининг ҳукмронлигига абадий барҳам берадилар, деб қаттиқ ишонч билдирдилар. (ТАСС).

ҚАТЪИЙ НОРОЗИЛИК

САМАРҚАНД, 23 май. (ЎзТАГ). Самарқанднинг заводлари, фабрикалари, қурилишлари ва ўқув юртларида митинглар давом этмоқда.

Чой қадоқлаш фабрикасида ўтказилган митингда шу корхонанинг кекса ходими Г. Ф. Наумов сўзга чиқди.

— Совет кишилари, — деди у, — Латин Америкаси мамлакатларининг фашист реакциясига қарши, ўз халқларининг озодлиги ва бахти учун курашаётган ватанпарварлари билан бирдамдирлар. Биз мудҳиш террор тўхтатилсин, қаҳрамон Кубага қарши иғвогарликка чек қўйилсин, деб талаб қиламиз.

Музхона коллективининг митингида ишчи Ш. Иброҳимов биринчи бўлиб сўз олади.

— Империалистларнинг Латин Америкаси мамлакатларидаги жиноий планлари муқаррар барбод этилади — деди у.

Митингларда якдиллик билан қабул қилинган резолюцияларда шаҳар меҳнаткашлари Латин Америкаси ҳарбийларининг АҚШ империалистлари фотиҳаси билан қилаётган қонли ёвузликларига қарши қатъий норозилик билдирдилар.

Халқ контроли саҳифаси

ТОМА-ТОМА КЎЛ БЎЛУР, ДЕЙДИ ХАЛҚИМИЗ. АНДИЖОН ОБЛАСТЬ, ХЎЖАОБОД РАЙОНИ ХАЛҚ НАЗОРАТЧИЛАРИ ВА ИҚТИСОД ҚИЛИШ БЎЙИЧА КЎРИК КОМИССИЯЛАРИНИНГ АЪЗОЛАРИ АНА ШУ ДОНО МАҚОЛГА АМАЛ ҚИЛИБ, ДАВЛАТ МУЛКИНИ КЎЗ ҚОРАЧИҒИДЕК САҚЛАШДА, УНДАН ТЕЖАБ-ТЕРГАБ ФОЙДАЛАНИШДА УРНАК БЎЛАЕТИРЛАР. УЛАР ЮБИЛЕЙ ЙИЛИНИ КАТТА МУВАФФАҚИЯТЛАР БИЛАН ЯКУНЛАШ УЧУН АСТОЙДИЛ ҲАРАКАТ ҚИЛМОҚДАЛАР.

УШБУ САҲИФАДА ХЎЖАОБОДЛИҚ ВА ФАРҒОНА ОБЛАСТЬ, ЛЕНИНГРАД РАЙОН НАЗОРАТЧИЛАРИНИНГ ИШЛАРИ БИЛАН ТАНИШАСИЗ.

Хўжаобод район халқ контролига кўмаклашувчи группа бошлиқлари ва инспекторлар тез-тез тўпланишиб, муҳим масалаларни коллектив равишда муҳокама қилиб оладилар. Бу суратда ҳам кўмаклашувчи группа бошлиқларидан (чапдан ўнгга): Б. Саттибоев (Свердлов номли колхоз), С. Иминов («Ёш ленинчи» колхози), И. Фозилов — инспектор, Ф. Ризаев («Партия XXI съезди» колхози), (юқорида): А. Абдухолиқов («Ўзбекистон» колхози), А. Асронов — инспектор, М. Уринбоев (К. Маркс номли колхоз) ларни ўзаро суҳбатлашаётган пайтида кўриб турибсиз.

У. Раҳимов фотоси.

ЮТУҚЛАРИМИЗ

Заводимизда асосан район хўжаликларида етиштирилган пахта қайта ишланиб, мамлакатимизнинг турли районларига юборилади.

Ўзбекистон Компартияси Марказий Комитетининг халқ мулкидан тежаб-тергаб фойдаланиш тўғрисидаги қарори заводимиз ишчиларини янги ютуқларга руҳлантириб юборди. Биз тежамкорлик ва иқтисод қилиш бўйича кўрик комиссияси туздик. Комиссия фаолиятининг дастлабки натижалари қувонарли. Юбилей йилининг биринчи кварталида 10 га яқин ихтирочилик таклифи тушди. Биз ундан учтасини ишлаб чиқаришга жорий этдик. Фақат бир таклифнинг ўзи шартли равишда 5,4 минг сўм иқтисодий манфаат берди. Қолган таклифларни жорий этиш эвазига 8 минг сўмлик маблағ тежаб қолинди.

Булардан ташқари заводимиз коллективи биринчи квартал ҳисобига пландан ташқари 112 минг сўмлик маҳсулот ишлаб чиқарди ва уни реализация қилиш эвазига эса 30 минг сўм фойда кўрилди. Биз Улуғ Октябрь социалистик революциясининг 50 йиллик юбилейини зиммага олинган йиллик топшириқларни тўла бажариш билан кутиб олмоқчимиз.

Г. И. КИМ,

Сўфиқишлоқ пахта заводи иқтисод қилиш ва тежамкорлик бўйича кўрик комиссиясининг раиси.

ДАСТЛАБКИ ЯКУНЛАР

Партия ва ҳукуматимиз хўжаликларнинг иқтисодий қудратини янада ошириш, кишиларимизнинг турмуш фаровонлигини юксалтириш учун тинмай ғамхўрлик қилиб келмоқда. Давлат маблағларидан тежаб-тергаб фойдаланиш ва иқтисод қилиш тўғрисида қабул қилинган қарор ҳам бунга яққол мисол бўлади.

Тежамкорлик учун олиб борилаётган кураш кенг маънода умумхалқ ҳаракатига айланиб кетди. Бу ҳаракатда ҳозир бутун меҳнат аҳли қатнашмоқда.

Хўжаобод районининг колхоз ва совхозларида, корхона ва ташкилотларида ўз атрофига 689 кишини бирлаштирган 100 дан ортиқ кўрик комиссиялари ишлаб турибди. Шунингдек колхоз бригадаларида, корхоналарнинг цех ва участкаларида ҳам 307 та кўрик комиссиялари тузилган. Уларнинг қарийб 1139 та актив аъзоси бор. Кўрикда иштирок этаётган ҳар бир киши халқ мулкидан тежаб-тергаб фойдаланишда шахсий намуна кўрсатиш билан бирга, бошқаларни ҳам шунга ўргатиш, ишлаб чиқаришда сарфланаётган меҳнат устидан назорат ўрнатишга даъват этилган.

Биз ўз вақтида кўрсатмалар бериш, жойларга бориб қилинган ишларни таҳлил қилиш, илғор тажрибаларни оммалаштириш туфайли муваффақиятларга эришдик.

Жанубий Оламушук нефть кони қошидаги кўрик комиссиясининг (раиси Шамсутдинов) 9 та аъзоси бор. Конда оммавий кўрик ўтказиш мақсадида жойларда 33 кишини бирлаштирган 11 та кўрик комиссияси тузилган. Комиссиялар аниқ план асосида иш олиб бораётирлар. Бу ерда юбилей йилининг биринчи квартали қувончли якунланди. Тушган 34 та ихтирочилик таклифидан 23 таси қабул қилиниб, 6 таси ишлаб чиқаришга тадбиқ этилди.

Ишлаб чиқаришга жорий этилган тўртинчи таклифнинг ўзи иқтисодий самарадорликни 9,4 минг сўмга оширди. Шу даврнинг ўзида ишлаб чиқаришга янги техникани жорий қилиш, шунингдек ташкилий-техникавий ва геологик тадбирларни амалга ошириш эвазига 52,4 минг сўм маблағ иқтисод қилиб қолинди ёки нефть ишлаб чиқариш 6139 тоннага кўпайди. Бу эса пландан ташқари 2057 тонна нефть ишлаб чиқариш имконини берди.

Сўфиқишлоқ пахта заводида ишлаб турган кўрик комиссиясининг (раиси Г. И. Ким) фаолияти ҳам мақтовга лойиқ. Завод коллективи биринчи кварталда планга қўшимча 112 минг сўмлик маҳсулот ишлаб чиқарди. 243 минг киловатт-соат электр энергияси тежаб қолди.

Ўтказилган оммавий кўрик якунлари йиғилишларда, бутун активлар иштирокида муҳокама этилади, натижалар деворий газеталарда эълон қилинади.

Биринчи квартал якунлари шуни кўрсатдики, район саноат корхоналари ўз олдиларига қўйган вазифани муваффақият билан бажариб, пландан ташқари 119,5 минг сўмлик маҳсулот ишлаб чиқардилар. Маҳсулот таннархини камайтириш ҳисобига 38 минг сўмлик маҳсулот иқтисод қилиб қолинди. Меҳнаткашлардан тушган 174 та ихтирочилик таклифидан 49 таси ишлаб чиқаришга жорий этилди. Бу шартли равишда 17058 минг сўм иқтисодий самара берди.

Ҳали район кўрик комиссиясининг ишида камчиликлар мавжуд. Биринчи кварталга мўлжалланган 5 та тадбирнинг 2 таси амалга оширилмай қолди. Комиссия аъзолари ўз атрофларига илғор, тажрибали кишилардан актив тўплай олмаётирлар. Ички ресурсларни қидириб топиш ва ундан фойдаланишда ташаббус сезилмаётир. Димитров номли колхозда тузилган кўрик комиссияси (раиси И. Каримов) ҳалигача ўзининг конкрет иш планига эга эмас.

Район кўрик комиссиясининг аъзолари халқ контроли комитети билан биргаликда юқорида келтирилган фактлардан хулоса чиқариб, йўл қўйилган камчиликларни бартараф этади ва илғор тажрибаларни оммалаштираверади.

Д. ҲАСАНОВ,

Район партия комитетининг секретари, тежамкорлик ва иқтисод қилиш бўйича кўрик комиссиясининг раиси.

АНЪАНА ДАВОМ ЭТАДИ

Колхозимиз райондаги энг йирик хўжаликлардан ҳисобланади. Биз ҳар йили гектар ҳисобига 30 центнердан ошириб ҳосил кўтарамиз. Бу йил 1311 гектар ерда деҳқончилик қилдик. Гектар бошига 35 центнердан «оқ олтин» олишни кўзлаб турибмиз.

Мен ўзим иқтисодчиман. Шунинг учун ҳам хўжаликнинг ҳар бир қарич еридан, ҳар бир сўм маблағдан тежаб-тергаб фойдаланиш, пахта етиштиришга сарфлаётган меҳнатимизни йил сайин озайтиришга алоҳида эътибор бераман. Назоратчиларни ҳам ана шунга ўргатаман. Масалан, ўтган йили 1300 гектар майдонда 29,75 центнердан пахта етиштириш учун 486 минг сўм маблағ сарфлаган эдик. Юбилей йили ҳосилини йиғиб-териб олиш учун эса ана шу рақамни 23 минг сўмга камайтиришни планлаштирдик.

Бундай улкан маррани қўлга киритишда колхоз назоратчиларининг ҳиссаси катта бўлади. Улар ҳозирданоқ хўжалик Уставини бузувчи, халқ мулкига кўз олайтирувчи шахсларга нисбатан муросасизлик билан иш олиб бораётирлар. Яқинда колхозда кўчат ўтказишнинг якунлари ва ҳашаротларга қарши кураш қандай ўтказилгани юзасидан текшириш ўтказдик.

Натижада 1-бригада бошлиғи Н. Ҳамроқулов, табелчи И. Валиевлар, «ОДН» тракторчиси А. Қодиров 2700 туп дарахт дорилагани ҳолда, унга 5500 туп кўчат дорилади, деб қалбаки ҳужжат ёзиб берганлиги аниқланди. Ортиқча берилган 29 сўм 40 тийин пул айбдор шахслардан ундириб олинди.

Шунингдек колхознинг ҳайдов тракторидан шахсий манфаати учун фойдаланган тракторчи Б. Жумаевга ҳам 15 сўм жарима солинди.

Халқ контроли группасининг 19 жойда кўмаклашувчи пости бор. Улар ўз атрофига 50 дан ортиқ жонкуяр назоратчини бирлаштирган. Постларга ишнинг кўзини биладиган, колхозда узоқ йиллардан бери ишлаб келаётган коммунистлар, илғор кишилар бошчилик қилмоқда. Шу кунларда ҳар бир назоратчининг фикри-зикри ғўзанинг биринчи парваришини сифатли ўтказиш, ипак қурти боқиш пайтида тут дарахтларининг беҳуда нобуд бўлмаслиги устидан контроль ўрнатишга қаратилган. Бу ишда агроном Н. Жалилов, боғ агрономи Э. Буводдинов, колхоз аъзолари Х. Қурбонов, М. Жўраев, механизатор М. Сатторов сингари активларимиз ташаббускорликни ўз қўлларига олганлар.

Мен асосий эътиборни бир нарсага тортмоқчиман. Кейинги йилларда колхозчилар ўртасида назоратчиларнинг обрўси ортди, уларнинг ишлаб чиқаришдаги ўрни кўзга ташланиб қолди. Буни қуйидаги мисолда исботлаш мумкин. Халқ контроли группасининг техникани кўз қорачиғидек асраш, меҳнат интизомини яхшилаш, ишлаб чиқаришга сарфланаётган меҳнатни мунтазам назорат қилиб бориш, чорва маҳсулотларини кўпайтириш, меҳнатга ҳақ тўлаш сингари муҳим масалалар юзасидан ўтказган текширишлари ва уларнинг келтирган фойдаси эвазига 1963—1966 йиллар орасида колхоз аъзоларига 137 минг сўм қўшимча даромад тақсимланган.

Йил бошида бўлган йиғилишимизда колхоз тежамкорлик ва иқтисод қилиш бўйича кўрик комиссиясининг аъзолари билан биргаликда ана шу анъанани давом эттириш ҳақида маслаҳатлашиб олдик. Ана шу мақсадда бу йил колхозимиз бўйича 9007 сўм маблағ тежаб қолишни планлаштирдик.

Биринчи квартал якунлари қувончли бўлди. Техника ремонти, чигит экиш, ем-хашакдан тежаб-тергаб фойдаланиш вақтида назоратчиларнинг олиб борган жонкуярлиги туфайли 3540 сўм маблағ иқтисод қилиб қолинди.

Ўрни келганда мен яқинда колхозчиларимиз кўрсатган жасорат ҳақида гапириб ўтмоқчиман. Апрель ойининг охири ва майнинг бошларида эндигина ғўзалар бош кўтарган майдонларга бостириб келган сув тошқини туфайли колхозимиз анча зарар кўрди. 300 гектардан ортиқ еримизда қатқалоқ кўчиришга, айрим майдонларимизда чигитни қайта экишга тўғри келди. Ана шундай кунларда колхозчиларимиз коммунистлар билан бир сафда туриб, табиий офатга қарши курашда мардлик кўрсатдилар. Тошқиннинг йўллари тўсиб қўйилди. Натижада хонадонлар ва кишиларга зарар етмади.

Тошқин вақтида зарарланган майдонларни аниқлаш, бу ерларда ўз вақтида қайта чигит экишда назоратчилар колхоз правлениеси ва партия ташкилотининг яқин кўмакчиси бўлдилар.

А. АБДУХОЛИҚОВ.

«Ўзбекистон» колхози халқ контроли группасининг раиси.

Коммунист Адҳамжон Самиев савдо ва умумий овқатланишни такомиллаштириш, аҳолига яхшироқ хизмат қилиш ҳақида кўп ўйлайди. У ҳар гал ошхоналарга кирганда залга разм солади, хўрандаларнинг кайфиятини кузатади.

ШТАТСИЗ ИНСПЕКТОР

«Ошхонада одамлар сийрак. Кўпчилик овқатни ҳузур қилиб емаяпти. Демак, овқатлар мазали эмас. Бунинг устига, айрим официанткалар хўрандаларни очиқ чеҳра билан кутиб олишмаяпти. Уларга муомала маданиятини ўргатиш керак. Райондаги ошхоналарнинг ишини текшириб кўриш ва бу муҳим масалани район халқ контроли комитети муҳокамасига қўйиш зарур...» Адҳамжон Жалақудуқдаги марказий ошхонадан ана шундай фикр билан чиқди.

Эртасига «Жанубий Оламушук» нефть кони қошидаги 1-ошхонада бўлди. Ошхона мудири Санбат ўз бурчини садоқат билан ўтаётгани тасдиқланди. Овқатланиш хоналари ремонт талаб бўлиб ётибди. Айниқса, мактаб ўқувчилари овқатланадиган хона билан овқат тайёрлайдиган хона авария ҳолатида.

Райондаги бошқа ошхоналар, кафе ва ресторанларда ҳам аҳвол яхши эмас эди. А. Самиев район халқ контроли комитети қошидаги савдо ва коммунал хизмати кўрсатиш бўйича иш олиб борувчи штатсиз бўлимнинг бошлиғи сифатида район ошхоналарида оммавий текширишга бўлимдаги жамоатчилик асосида ишлайдиган ўн инспекторни сафарбар қилди.

Штатсиз инспектор Мамажон ота Тешабоев умумий овқатланиш хоналарининг ишини текширишда активлик кўрсатди. Етмиш бир баҳорни кўрган Мамажон ота новвойхоналар ишини текширди. Натижаси ёмон бўлмади. Кўпчилик ҳақига хиёнат қилувчи айрим эгри қўллар тўғрилаб қўйилди. Раҳмон Толипов, Иномжон Аҳмаджонов, Равил Муртазин каби инспекторлар ҳам қатор ошхоналарда бўлишиб, аҳволни пухта ўргандилар.

Текшириш якунлари олдин район халқ контроли комитетида, сўнг район ижроия комитетида муҳокама қилинди. Ижрокомда район матлубот союзи правлениесининг раиси Г. Нуриддинов, «Жанубий Оламушук» кони ОРС ининг бошлиғи Широв ва бошқа умумий овқатланиш корхоналари раҳбарларининг ахборотлари эшитилди. Муҳокама даврида қишлоқ жойларида хонаки ошхоналар, масаллиқ сотувчи магазинларни кўпайтириш, ярим тайёр таомлар тайёрлаб бериш учун аҳолидан заказлар қабул қилишни кенг йўлга қўйиш тўғрисидаги масалалар ўртага ташланди. Райондаги Калинин номли, «Пахтакор», «Коммуна», «Ёш ленинчи», «Победа» колхозларида аҳолига маданий хизмат кўрсатиш талаб даражасида эмаслиги қайд қилинди.

Район маркази, Булоқбоши, Сўфиқишлоқ ошхоналаридаги тартибсизликларни тугатиш юзасидан тадбирлар белгиланди. Таомларни лаззатли қилиб тайёрлаш, аҳолига маданий хизмат кўрсатишни яхшилаш, беш йиллик давомида умумий овқатланиш корхоналаридаги ўринлар сонини 1500 тага кўпайтириш, қишлоқларда ҳам ҳар хил нон, мороженое ва совуқ ичимликлар сотишни йўлга қўйиш, ошхоналар қошида кечқурун ишлайдиган кафелар очиш юзасидан кўрсатмалар берилди.

...Адҳамжон катта ҳаёт тажрибасига эга. Маълумоти олий. У бир неча йилдан бери район молия бўлимида экономист бўлиб ишлайди. Ўз ишини яхши уддалаяпти. Тиниб-тинчимас коммунист бўш вақтларини жамоат ишларини бажаришга бағишламоқда. Мана, тўрт йилдирки Адҳамжон район халқ контроли комитетида штатсиз бўлимнинг бошлиғи.

Адҳамжон колхоз-совхозлар ҳамда ишчилар посёлкасидаги умумий овқатланиш корхоналари, савдо точкалари, маиший хизмат кўрсатиш объектларига боради, жойлардаги аҳвол билан қизиқади, қишлоқ меҳнаткашларига қандай хизмат кўрсатилаётганини кўздан кечиради. Камчиликларни келтириб чиқарувчи сабабларни топади, уларни бартараф этиш йўлларини излайди, одамлар билан суҳбатлашади, маслаҳатлашади.

А. ҚУРОНБОЕВ,

«Совет Ўзбекистони» мухбири.

Халқ контролига кўмаклашувчи группа аъзолари далаларга чиқиб, механизаторларнинг ғўзага қандай ишлов бераётганлигини кўздан кечириб турадилар. Суратда: «Ўзбекистон» колхозидаги кўмаклашувчи группа аъзоси Э. Аҳмедов (ўртада) ва бригада қошидаги кўмаклашувчи пост аъзоси Ш. Умаров (ўнгда), 10-бригада механизатори Р. Ҳожиевнинг культивация қилган жойини кўздан кечираётирлар.

У. Раҳимов фотоси.

НАЗОРАТЧИЛАР ВАХТАДА

(РАЙОН ХАЛҚ КОНТРОЛИ КОМИТЕТИ РАИСИНИНГ ЁН ДАФТАРИДАН)

11 АПРЕЛЬ. Свердлов номли колхозда бўлиб, чигит экиш сифатини текширдик. Т. Тоғаев бошлиқ бригадада 60Х60 сантиметр ўрнига 50Х55 сантиметр схемасида чигит ташланаётгани аниқланди.

Шу колхознинг 10-бригадасида эса бошқача бир ҳол: ҳар бир уяга 8-11 дона ўрнига 19-26 донадан чигит ташланиб, ортиқча маблағ сарфланмоқда. Масала шу куниёқ колхоз правлениесига қўйилиб, тегишли тадбирлар белгиланди.

18 АПРЕЛЬ. «Қароқчи» тери касалликлари касалхонасида беморларга кўнгилдагидек хизмат кўрсатилмаётгани тўғрисида сигнал тушди. Бордик. Фактлар тасдиқланди. Бош врач Урмонов огоҳлантирилди.

28 АПРЕЛЬ. «Партия XXI съезди» колхозининг ферма мудири 5 бош бузоқни сотиб юборганлиги ва пулини шахсий манфаатига ишлатганлиги очиб ташланди.

Штатсиз инспектор, район ишлаб чиқариш бошқармасининг старший инженери А. Асронов «Победа», «Ленинизм», Димитров номли, «Правда» колхозларида жами 25 тонна дизель ёнилғиси ортиқча сарфлаб юборилганини аниқлади. Бу масала дарҳол контроль комитети бюросига қўйилди ва мазкур колхозлардаги айбдор шахслар жазоланди.

29 АПРЕЛЬ. Туни билан тинмай ёққан жала сув тошқинига сабаб бўлди. Натижада район саноат корхоналарининг бир қисми ва айрим уй-жойлар шикастланди. 20.210 гектар майдонда қатқалоқ кўчирилди. 1.164 гектар ердаги чигит қайта экилди.

Сув тошқини вақтида аҳолига тез ёрдам кўрсатиш ва зарар кўрган жойларни аниқлашда Г. Ҳабиров, А. Самиев, Х. Холмирзаев, Н. Султонов сингари актив назоратчилар намуна кўрсатдилар.

17 МАЙ. Тушдан кейин қаттиқ дўл ёғди. Кўпгина майдонларимиздаги яшил ниҳоллар яна зарарланди. Лекин район меҳнаткашлари бу қийинчиликларни ҳам енгиб ўтдилар. Улар кўрилган зарарни майдонларда гектар бошига етарли миқдорда кўчат сақлаб қолиш йўли билан қоплашга ҳаракат қилмоқдалар. Район халқ контроли комитети ғўза яганасига алоҳида эътибор бериш юзасидан қарор қабул қилди.

БОСИНҚИРАШ

Музаффар Муродовга район халқ контроли комитетидан телефон қилиб қолишди:

— Халқ контроли группаси ўтказган текшириш ҳужжатларини олиб келсангиз.

Музаффар ака трубкани жойига қўйди-ю, ўзини сейфга урди. Лекин қўлига машинкада босилган, сақланавериб сарғайиб кетган икки варақ қоғоздан бўлак ҳеч нима илинмади. У шошилганча рўпара келган бир стол тортмасини очди.

Шу пайт колхоз партия комитетининг секретари Жумабой Уринбоев келиб қолиб агрономни жеркиб ташлади:

— Нега папкаларимни титяпсиз?

— Группамиз ҳужжатларини қидиряпман.

— Ахир, контролга оид актлар бухгалтерияда сақланади-ку!

М. Муродов бухгалтерияга югурди.

— Мен ҳужжатларингизни тўплаб юрадиган югурдак эмасман?— дея ўшқирди бухгалтер.

Шу пайт хонага колхоз правлениесининг секретари М. Холиқов кириб:

— Музаффар ака, сизни яна райкомга чақиришяпти, — деб қолди. Хуноби ошган М. Муродов қичқирди:

— Қўлларидан келганини қилсин, бор айт, бормайман.

У ўзининг овозидан ўзи чўчиб кетди. Сўнг: «Босинқирадим шекилли» деди-ю, бир томонига ағдарилиб, кўрпага яхшироқ бурканиб олди. Кўзи уйқуга кетиши билан яна туши уланди: Машинада адир томондаги катта йўлдан борарди. Очиқ ҳавога тўкиб қўйилган 30 тонна суперфосфат бирдан балчиққа айланиб, машина ярмигача лойга ботиб қолди. М. Муродов шофёр билан ҳарчанд машинани чиқаришга ҳаракат қилмасин, суперфосфат уни ўз қаърига тортаверди. Шунда нариги қарта томондан икки киши кўринди. Улар эрталаб телефон қилган район халқ контроли комитетининг раҳбарлари экан.

— Овора бўлибсизлар-да. Мен ўзим кетаётган эдим, машинамиз лойга ботиб қолиб...

М. Муродов машина баллонларига ёпишиб ётган минерал ўғитларга қараб, гапининг давомини йўқотиб қўйди.

— Кам ҳосилли ерларга солиш учун келтирилган 140 тонна суперфосфатни қаерда сақлаяпсиз? — сўради раҳбарлардан бири.

— Кечирасизлар, минерал ўғит сақлаш учун усти ёпиқ жойимиз бўлмаганидан улар мана шунақа бўлиб, ерга қоришиб кетди, — деди М. Муродов оёғи остида эзилиб ётган суперфосфатни кўрсатиб. — Айб бизда, тузатамиз.

— Колхоз назоратчилари ердан тўғри фойдаланиш борасида нима ишлар қилди? — гап қотди иккинчи киши.

— Жуда катта иш қилдик, — Муродов қўлларини қилич-қилич қилиб гапира бошлади. — Талон-торож қилинган 20 гектардан ортиқ ерни аниқладик. Уни ўз вақтида умумий пахта майдонига қўшиш ҳақида қарор чиқардик.

Бир зумда райондан келган комиссиялар кўздан ғойиб бўлиб, уларнинг ўрнида қўлида дафтар-қалами билан мухбир пайдо бўлармиш:

— Халқ назоратчиларининг фаолияти ҳақида, қўлга киритган ютуқлар ҳақида гапириб берсангиз, — мурожаат қилди у.

— О, бу бошқа гап. Езинг, «Пахтакор» колхози Хўжаобод районидаги йирик хўжаликлардан бири. Халқ контроли группасининг 23 жойда кўмаклашувчи пости бор. Улар атрофига 89 ишчан назоратчи уюшган. Шу йилнинг ўзида 100 га яқин текшириш ўтказдик. Уларнинг ҳар бири колхозга минг сўмдан фойда келтирди. Бу ёғини ҳисоблаб олаверинг.

— Тежамкорлик ва иқтисод қилиш юзасидан қандай ишлар қилинди?

— Ҳар бир қадамимиз фойдадан холи бўлмаяпти. Чигит экиш, уни ундириб олиш, сув қўйиш, биринчи ишлов — буларнинг ҳаммаси тежамкорлик асосида олиб борилаяпти.

— Мисолларингизга аниқлик киритсангиз?

— Масалан, кўпгина майдонларимизга 60х60 ўрнига 60х80, 60х90 схемасида чигит қададик. 13- бригада механизатори Э. Ҳайдаров бу борада ташаббус кўрсатди. У белгиланган 60х60 ўрнига 60х110 схемасида чигит экиб, 15 тонна соф чигит иқтисод қилиб қолди. Бу ҳақда шу бригададаги кўмаклашувчи пост бошлиғи И. Эрматовнинг тилхати бор. Булардан ташқари, ёғингарчилик кўп бўлиши сабабли чигит суви беришга ҳожат қолмади. Натижада катта каналдан ичадиган сувимизга тўланадиган маблағ ёнимизга қолди. Биз бу пулга болалар боғчаси қурмоқчимиз...

Мухбир хайрлашаркан, бу ютуқлар ҳақида катта мақола ёзишга ваъда берди.

— Ҳали бизда биринчи квартал якунланганн йўқ, бўлмаса очеркбоп тема танлаб кетардингиз, — деди М. Муродов оғзининг таноби қочиб.

— Раҳмат, мана шу фактларнинг ўзи ҳам катта очерк бўлади, — мухбир билан агроном қаттиқ хоҳолашиб кулишди.

Музаффар ака уйғонса, тонг ёришиб қолибди. Ўрнидан даст турди-ю, кўнглига қандайдир ғашлик тушгандай, чойга ҳам қарамай, далага чиқиб кетди. Тушига кирган нарсаларни ўз кўзи билан кўриб, жуда афсусланди. Сўнг колхоз правлениесига келди. Қайси кўзи билан кўрсинки, уни газета мухбири кутиб турарди.

— Колхоз назоратчиларининг ишлари, уларнинг ютуқ ва камчиликлари билан танишиб кетсак, деб келгандик, — деди у ўзини таништираркан.

М. Муродов юрагидаги бор гапни тўкиб қўя қолди:

— Бу иш қўлимдан келмайди, агрономликни ҳам зўрға уддалаяпман, деб неча марта айтдим, барибир қайта сайлайвердилар. Шундanми, ўнгимда қилган нохуш ишларим тушларимга кириб, босинқираб чиқаман. Мени бўшатиб қўйишларини ўтиниб сўрайман...

А. МАДУМАРОВ.

Жонкуярлар

Республика халқ хўжалигида иқтисод қилиш ва тежамкорлик бўйича оммавий кўрик ўтказиш ҳақида Ўзбекистон Компартияси Марказий Комитети ўтган йилнинг охирида муҳим тадбирлар белгиланган қарор қабул қилган эди. Барча меҳнат аҳли сингари районимиздаги хўжаликлар, ташкилот ва муассасаларнинг коллективлари ҳам тежамкорлик бўйича юриш эълон қилиб, ўзларининг имкониятларини белгилаб олдилар.

Район бўйича тузилган умумий режага кўра, йил давомида 1 миллион 340 минг сўмлик давлат ва жамоат мулки тежалиши лозим. Ҳозиргача кўрик комиссияларига 200 дан ортиқ ихтирочилик таклифлари тушди. Шундан 150 га яқини ишлаб чиқаришга жорий этилди.

Колхозлардаги кўрик комиссиялари ва халқ контролига кўмаклашувчи группа, постлар унумсиз харажатларни камайтириш, хўжаликларнинг пул ва моддий маблағларидан оқилона фойдаланиш йўлида кўп иш қилишди. Натижа ёмон бўлмади. Бажарилмаган ишларни қўшиб ёзиш, сифатсиз ишларга ҳақ тўлашга чек қўйилиши туфайли шу йил 1 майгача ўтган йилнинг шу давридагидан салкам 80 минг сўм пул кўп тежаб қолинган. Ёқилғини тежаш, запас қисмлардан ишнинг кўзини билиб фойдаланиш эвазига қарийб 139 минг сўм иқтисод қилинди. Пахтачиликнинг ўзидан 217 мингдан ортиқ маблағ тежалди. Бу соҳада Энгельс номли, Калинин номли, «Комсомол», Киров номли колхозларнинг кўрсаткичлари ибратлидир.

Тежамкорлар чорвачиликни рентабель тармоққа айлантириш йўлида ҳам жонкуярлик қилмоқдалар. Чорвадорлар шу йил 10 майгача гўшт сотиш ярим йиллик планини 137,5 процент адо этиб, ўтган йилнинг шу давридагидан 39 тонна кўп гўшт сотдилар. Бултур ҳар центнер сутнинг таннархи 22 сўмга тушган эди. Бу йил камида 15 сўм бўлиши учун курашяпмиз.

Чорвачиликни чуқурроқ таҳлил қилганда, ҳали бу соҳада жиддий камчиликлар, фойдаланилмаётган резервлар борлиги кўзга ташланади. Чунончи, колхозларда етиштирилаётган чорва молларининг таннархи анча қиммат. «Шарқ юлдузи», «Комсомол», «Партия XX съезди» колхозларида ем-хашак етарли жамғарилмаганидан сутнинг таннархи ошиб кетган. Холбуки, «Правда», «Октябрь» колхозларида ҳар центнер сутнинг таннархи юқоридаги хўжаликлардагидан 10 сўм кам бўлган.

Тежамкорлик кўриги қатнашчилари ва халқ назоратчилари ўзларининг бутун диққат-эътиборларини юбилей йилида мўл ва арзон маҳсулот етиштиришни таъминлашга қаратганлар. Улар бу хайрли ишнинг уддасидан чиқишларига сира шубҳа йўқ.

Т. ҚАҲҲОРОВ,

Фарғона область, Ленинград район халқ контроли комитетининг раиси.

МАТЕРИАЛЛАРИМИЗ ИЗИДАН

«ЗИЁН ҚАДАМ»

Охунбобоев район партия комитети хабар қилади:

«Совет Ўзбекистони» газетасининг шу йил 2 апрель сонида босилган «Зиён қадам» сарлавҳали фельетон юзасидан текшириш ўтказилганда, унда келтирилган фактлар тўла тасдиқланди. Текшириш якуни район партия комитетининг бюро мажлисида муҳокама қилинди. Савдо ходимларини танлаш, жой-жойига қўйиш ва тарбиялашда юзакичиликка йўл қўйгани, давлат мулкини талон-торож қилувчиларга қарши қаттиқ кураш олиб бормагани учун район матлубот жамиятининг раиси Боқижон Пўлатов вазифасидан олиб ташланди, унинг колхозлараро бўрдоқичилик базасида ишлаган давридаги фаолияти ҳам тафтиш қилинмоқда.

СССР ёзувчиларининг IV съезди

(Боши биринчи бетда).

Нотиқ энг яхши ёзувчиларимизнинг ижодини чуқурроқ ўрганишга, хусусан, совет адабиёти бешигини тебратган Н. Ляшко ва В. Шишков, А. Малишкин ва Ф. Паферов каби ёзувчиларга кўпроқ эътибор беришга чақиради.

М. Турсунзода (Тожикистон) урушдан кейинги поэзиянинг характерли хусусиятларига тўхталди. Бу поэзия аввалгидек энг инсоний идеалларни тарғиб этиб, интернационал биродарлик, коммунизмга ишончни мустаҳкамламоқда, деб таъкидлайди нотиқ. Классик традициялар заминида ўсиб вояга етган ҳозирги совет поэзияси сифат жиҳатидан янги босқичга кўтарилди.

Нотиқ совет поэтик ижодиётининг ҳужумкорлик руҳи тўғрисида, унинг замон билан баравар қадам ташлашга интилаётганлиги тўғрисида гапирар экан, А. Твардовский ва Н. Тихонов, П. Бровка ва М. Ба..., Р. Гамзатов ва Қ. Қулиев, ...Межелайтис ва А. Кешоков, С. Вурғун ва Ғ. Ғулом, М. Светлов ва Я. Смеляков, А. Сурков, М. Карим, Е. Долматовский, Е. Исаев, Д. Кугультинов, Е. Евтушенко, Зулфия номларини тилга олади.

Тожик шоирлари кўп тилли мамлакатимизнинг барча шоирлари сингари халқ ҳаётининг тугамас манбаидан илҳом олмоқдалар.

Монголия ёзувчилар союзи правлениесининг раиси **Сономин Удвард** совет ёзувчиларига монгол қаламкаш ўртоқлари номидан қизғин ва самимий салом топширди. Ҳозирги даврда, — деди у, — социалистик реализм методига асосланган совет адабиёти, юксак ғоявий даража ва бадиий маҳоратга эришган шу адабиётнинг тажрибаси бутун жаҳон прогрессив адабиётига, айниқса эркин, мустақил тараққиёт ва социалистик қурилиш йўлига ўтган халқларнинг ёш адабиётларига намуна бўлиб хизмат қилмоқда.

Сономин Удвард хоним кекса халқ устаси ясаган М. Горький портретини съездга туҳфа этди.

О. Шестинский (Ленинград) сўзлаган нутқида адабиётдаги бутун бир авлодга характеристика берди. У, 50- йилларда қалам тебрата бошлаган тенгқур шоирлар тўғрисида гапиради.

Нотиқ Ленинград ёзувчилар ташкилотининг ижодий ҳаёти тўғрисида, чунончи, «Сенинг номинг коммунист», «Октябрь кунлари ва соатлари» ва «Қаҳрамонлар сен билан ёнма-ён» деган коллектив тўпламлар яратилганлигини сўзлаб берди. Аммо, деб таъкидлади у, яқин вақтларга қадар марказий адабий органлар ва танқидчилар Ленинград адибларига етарли эътибор бермай келдилар.

Адабиётимиз ҳамиша янги ҳаёт қурилишининг актив қатнашчиси бўлиб келди, дейди **П. Боцу** (Молдавия). У республика адабиётининг сўнгги йиллардаги тараққиёт йўлини анализ қилар экан, унинг гуллаб-яшнашига Коммунистик партия билан Совет ҳукумати ёзувчиларнинг ижодиётига бераётган катта эътибори сабаб бўлаётганлигини айтади. Замонамизнинг энг муҳим проблемалари Молдавия прозаси ва поэзиясининг энг яхши асарларида ҳамиша акс этяпти, ҳозирги турмушимизни сўз санъаткорлари чуқур англаганликлари кўриниб турибди, дейди нотиқ.

СССР Ёзувчилар союзининг Ленин ордени билан мукофотланиши санъаткорнинг социалистик жамиятдаги ўрни муҳим эканлигининг тасдиқидир, деди ўз нутқида СССР Кинематографчилар союзи правлениесининг биринчи секретари **Л. Қулижонов.** У ўз нутқининг катта қисмини адабиёт билан киносанъати традицион алоқалари масаласига бағишлади. Нотиқ адабиёт билан кинонинг бир-бирларига ўзаро таъсири қонуниятлари тўғрисида гапирар экан, асосий алоқа дунёқараш ва мақсадларнинг бирлиги асосида эканлигини таъкидлаб ўтди.

Санъат халққа хизмат қилади. Гражданлик эҳтироси билан суғорилган фильмлар ҳозирги вақтда жуда катта муваффақият қозонаётганлиги халқнинг маънавий юксалишидан далолат беради. Биз мана шу асосий йўналишда адабиётчилардан кўмак кутяпмиз, дейди Л. Қулижонов.

ВЛКСМ Марказий Комитетининг биринчи секретари **С. Павлов** йигит ва қизларимизда китобга ҳавас бениҳоя ўсганлиги ҳақида гапиради. Ёшлар аудиторияси — ёзувчи учун энг олижаноб кенг аудиториядир.

Ҳозир 40- йилларда туғилган, на Октябрь жангларини ва на уруш машаққатларини кўрган кишилар турмушга қадам қўйяпти. Шунга қарамай, комсомол ёшидаги йигит ва қизлар коммунизм манфаатларини ўзларининг ҳаётий манфаатлари деб билмоқда. Адабиётнинг фахрли вазифаси ана шундай фазилатларни тарбиялашга турмушнинг маъносига етишга ёрдам бериш, келажак олдидаги масъулиятини англашга ёрдам беришдан иборат эмасми?

Одамлар ўз ота-оналаридан кўра ўз даврларига кўпроқ ўхшаб кетади, деган ибора бор, деди нотиқ. Ёшлар тажриба ва билимни қиёс қилиб бўлмайдиган даражада тезроқ эгаллаётган ҳозирги замонамизда бу гап айниқса ҳаққоний дир. Ёшларнинг катта авлодга хос энг яхши хислатлар — революцион эҳтирос, партия ишига ихлос садоқат, унинг душманларига нафрат кўзи билан қараш хислатларини мерос қилиб олишларига ёрдам бериш сиз, адибларнинг вазифангиздир.

А. Гузявичюс (Литва) сўзга чиқади. У, республика адабиётининг ривожланишини анализ қилар экан, урушдан кейинги йилларда Литва ёзувчилари яратган бир қанча романларда халқнинг янги ҳаёт тантанаси учун кураши акс эттирилганлигини гапиради.

Нотиқ сўзининг охирида республика ёзувчиларининг совет ҳокимияти ярим асрлик юбилейини кутиб олишга тайёрлаётган асарлари тўғрисида тўхталди.

Б. Полевой (Москва) ўз нутқини совет адабиётининг ёш кучларига бағишлади. У, сўнгги йилларда айниқса жадал ривожланаётган ёш адабиётнинг ҳамма ерда ўса ётганлигини қувонарли ва муҳим ҳодиса деб ҳисоблайди. Истеъдодли ва бири-бирига ўхшамаган ёшлар адабиётга кириб келяпти. Шу муносабат билан нотиқ танқидчилик ёшлар ижодиётининг ўзига хос проблемалари билан ҳали оз шуғулланяпти, деб қайд этади.

* * *

МОСКВА, 25 май. (ТАСС). Бугун Катта Кремль саройида СССР ёзувчиларининг IV съезди ўз ишини давом эттирди. Докладлар юзасидан музокаралар давом этмоқда. Эрталабки мажлисда биринчи бўлиб **К. Яшин** (Ўзбекистон) сўзга чиқди.

Шундан кейин **Марти Ларни** (Финляндия), Совет Армияси ва Ҳарбий Денгиз Флоти Бош сиёсий бошқармасининг бошлиғи армия генерали **А. Епишев**, **Костас Кодзиас** (Греция), **Б. Кербобоев** (Туркманистон), **Пабло Неруда** (Чили), **А. Тимонен** (РСФСР) сўзга чиқдилар.

АФРИКА ХАЛҚЛАРИ БИЛАН БИРДАМЛИК

25 майда Тельман номли маданият ва истироҳат боғида Тошкент жамоатчилигининг Африка озодлиги кунига бағишланган йиғилиши бўлди. Йиғилишда шаҳардаги олий ўқув юртларида таълим олаётган африкалик студентлар ўз совет дўстлари билан бирга қатнашдилар. Республика Фанлар академияси президиумининг бош илмий секретари, Африка халқлари билан дўстлик совет уюшмаси Ўзбекистон бўлимининг вице-президенти М. З. Ҳамидхонов доклад қилди.

Йиғилиш қатнашчилари озодлик, миллий мустақиллик учун ва мустамлакачиликни батамом тугатиш учун курашда Африка қитъаси халқларига янги муваффақиятлар тиладилар.

(ЎзТАГ).

М. ГОРЬКИЙ НОМИДАГИ БОЛАЛАР ВА ЁШЛАР ФИЛЬМЛАРИ МАРКАЗИЙ КИНОСТУДИЯСИ МЕҲНАТ ҚИЗИЛ БАЙРОҚ ОРДЕНИ БИЛАН МУКОФОТЛАНДИ

СССР Олий Совети Президиуми Совет кинематографиясини ривожлантиришдаги хизматлари учун М. Горький номидаги болалар ва ёшлар фильмлари марказий киностудиясини Меҳнат Қизил Байроқ ордени билан мукофотлади.

(ТАСС).

«МОЛНИЯ-1» — ПАРВОЗДА

1967 ЙИЛ 25 МАЙДА СОВЕТ ИТТИФОҚИДА НАВБАТДАГИ АЛОҚА ЙЎЛДОШИ «МОЛНИЯ-1» УЧИРИЛДИ.

ПАРРАНДАЧИЛАР ТУХУМ СОТИШ ЯРИМ ЙИЛЛИК ПЛАНИНИ БАЖАРДИЛАР

Ўзбекистон паррандачилари давлатга тухум сотиш ярим йиллик планини муддатидан олдин бажардилар. Тайёрлов пунктлари паррандачилардан 123 миллион дона тухум қабул қилди. Самарқанд, Андижон, Қашқадарё, Хоразм, Сурхондарё ва Фарғона областлари олти ойлик топшириқни анча ошириб бажардилар. (ЎзТАГ).

ПРОПАГАНДИСТЛАР ТАЖРИБА АЛМАШМОҚДАЛАР

Тошкентда Ўзбекистон, Қирғизистон, Тожикистон ва Туркманистон марксизм-ленинизм университетлари директорларининг КПСС Марказий Комитети Пропаганда бўлими уюштирган кенгаши икки кун давом этганидан кейин ўз ишини тамомлади. КПСС Марказий Комитетининг инструктори **Ф. Г. Кротов** марксизм-ленинизм университетларининг вазифалари тўғрисида доклад қилди.

Ўқув процессининг мазмуни, методик маҳоратни ва машғулотларнинг назарий савиясини, пропагандистлик практиканинг таъсирчанлигини ошириш масалалари кенгашда катта ўрин эгаллади. Марксизм-ленинизм университетларининг Улуғ Октябрнинг 50 йиллигига тайёргарлик кўриши соҳасида қизиқарли ахборотлар тингланди. (ЎзТАГ).

ФАШИСТЛАРГА ҚИРОН СОЛГАНЛАР

Уларнинг кўришишлари, меҳр тўла кўзларини бир-бирларидан узолмай, энтикиб сукут сақлаб туришларини кўрган одам «узоқ йиллик жудоликдан кейин бу ака-сингиллар дийдор кўришишибди-да» деб ҳам ўйлаши мумкин. Лекин биз ҳикоя қилмоқчи бўлган бу эркак ва аёл ака-сингил эмас. Дарвоқе, бири қорақалпоқ элининг Беруний районида, иккинчиси эса узоқ Чехословакияда туғилиб вояга етган бу икки киши қанақа қилиб ака ва сингил бўлиши мумкин?

Лекин зулм ва истибдодга қарши, фашизмга қарши кураш барча эл ва элатларни, эрксевар кишиларни бирлаштирганидек, қорақалпоқ Абдураҳмон Ўрозниёзов билан чех Гела Воланскаларни ҳам яқинлаштирди, уларни ака-сингиллардан ҳам зиёд, дўст, меҳрибон қилиб қўйди.

Улар Чехословакия ўрмонларида, тоғларида фашист босқинчиларига қарши жанг олиб борган йиллар орқада қолиб кетди. Ўшандан бери мана, орадан 22 йил ўтибди.

Икки жанговар дўстнинг Тошкентда дийдор кўришишига қуйидаги нарса сабаб бўлди. Шу йил март ойида Абдураҳмон аканинг қизи Сапаргул «Советская женщина» журналини кўтарганча уйга ҳовлиқиб кириб келди. Унда собиқ партизан — врач Гела Воланскаининг фаолияти ҳақида ҳикоя қилинарди. Сапаргул мақолани отасига ўқиб берди.

— Бу ўша Гела! Бригадамиз дўхтири! Ўша! — дея хитоб қилди Абдураҳмон ака ва қизига буюрди, — ёз, айтиб тураман. Хатни бугуноқ юборамиз.

Шундай қилиб дўстлар топишишди, мактуб тили билан гаплашиша бошлашди. Мана энди эса юз кўришиб гаплашиб ўтиришибди. Қизғин суҳбат давомида улар ўзлари бошдан кечирган воқеаларни эслашди...

1945 йилнинг февраль ойлари эди. Кунларнинг бирида Словакия ўрмонларидан бирига жойлашган 2-партизанлар бригадасига уч номаълум киши келиб қўшилди. Улар немис асирлигидан қочган совет жангчилари экан. Йигитлар орасида Абдураҳмон Ўрозниёзов ҳам бор эди. Командир К. К. Попов улар билан узоқ гаплашди, кейин партизанлар сафига қабул қилди. Ўрозниёзов душман билан бўлган дастлабки тўқнашувлардаёқ ўзини кўрсатди, катта жанговар маҳоратга эга эканлигини намойиш қилди. Кўп ўтмай у батальон комиссари қилиб тайинланди. Гела ўша пайтларда бригадада врачлик қиларди. Гитлерчилар концлагеридан қочиб келган бу аёлнинг мардлиги, қатъий иродасига ҳамма тан берарди.

— Эсингдами, Гела, — ҳаяжонланиб сўзлайди Абдураҳмон ака, — 12 кишилик отрядимиз душман эшелони ўтадиган йирик темир йўл кўпригини портлатгани йўлга чиққанда бизни анча жойгача кузатиб борган эдинг. Ўша куни ишимиз «беш» бўлди. Разведка ўқ дори, қурол-аслаҳа олиб ўтади деб маълумот берган бу составга танклар ортилган, солдат ва офицерлар тушган яна аллақанча вагонлар ҳам тиркалган экан. Ҳаммасини кунпаякун қилдик. Операциямиз муваффақиятли ўтганидан шунақаям қувонган эдикки...

— Ҳаммаси эсимда, — дейди Г. Воланска, — бироқ сен яраланган жанг сира эсимдан чиқмаса керак. Ўшандаям газандаларнинг боплаб таъзирини берган эдик-да! Айтмоқчи, ярангнинг ўрни билиниб турибдими, кўрайчи?

Абдураҳмон ака куйлагининг енгини тирсагигача тортди. Ўнг қўлининг билагида ҳар бири бир тийинлик чақадек иккита доғ бор эди. Душман автоматчисининг яқиндан туриб отган ўқлари қўлининг шу жойларини тешиб ўтган экан. Докторнинг енгил қўли жангчига шифо бахш этди. Тез орада у яна сафга қайтди.

15 миллат вакилларидан ташкил топган бу бригада партизанлари фашизм устидан ғалабани яқинлаштиришда ўз ҳиссасини қўшди. Улар душманнинг неча ўнлаб катта-кичик пост ва гарнизонларини тормор этдилар, куч ва техника ортилган қанча-қанча эшелонларини портлатиб юбордилар, шаҳар ва қишлоқларни озод қилдилар. Хуллас, Чехословакия тупроғининг ҳар бир бурчида душманга қирон солдилар.

Чехословакия душмандан озод қилингач Абдураҳмон ака она юртига қайтиб келиб ўз касби — ўқитувчиликни давом эттирди. Лекин, урушнинг оғир ва машаққатли йўллари унда ўз асоратини қолдирган экан. Бултур кўзлари ожиз бўлиб қолди. Ҳозир у пенсияда. Дўстининг бошига тушган бу дард Гела Воланскани қаттиқ изтиробга солди.

Собиқ партизан — врач Г. Воланска ҳозир нима иш билан машғул экан, деб сўрарсиз. У табиб, стомотолог. Айтмоқчи, унинг бошқа яна бир шарафли, ҳам масъулиятли касби — ёзувчилик касби ҳам бор. У қатор китоблар автори сифатида танилган. «Ўрмондаги учрашув», «Сир» сингари асарлари совет китобхонларига ҳам яхши таниш. У ҳозир партизанлар ҳаётидан ҳикоя қилувчи «Заҳар» романининг иккинчи китоби устида ишлаяпти. Ёзувчи-шифокор собиқ батальон комиссарига, жанговар дўстига ана шулар ҳақида гапириб берди. Янги романнинг қаҳрамонлари Чехословакия тупроғини босқинчилардан озод қилиш учун олиб борилган жангларда жонбозлик кўрсатган турли миллат вакиллари — Абдураҳмон Ўрозниёзов сингари кишилар.

О. ҲАКИМОВ.

Суратда: Абдураҳмон Ўрозниёзов ва Гела Воланска ўртоқлар.

И. Глауберзон фотоси.

ТАОМЛАР КЎРИГИ

«БАҲОР»ДАН РЕПОРТАЖ

«Баҳор» ресторанида хўрандалар гавжум. Хўрандалар Тошкент шаҳар ресторанлар тресги, «Ўзбекбирлашув», Тошкент область матлубот жамияти, Тошкент темир йўл ресторанлар тресги ёш ошпазлари, кандолатчилари тайёрлаган таомга, официантлар хизматига баҳо бергани йиғилишган. Кўрикнинг биринчи кунида андижонлик, тошкентлик ёш ошпазлар, қандолатчилар, официантлар ўз санъатларини кўрсатдилар.

Атлас кўйлакли официант қизлар, чуст дўппили йигитлар тошкентлик ошпазлар тайёрлаётган «Витаминли салат», «Салом шўрваси», «Тоқ жаркопи», андижонлик пазандалар тайёрлаган «Андижон салати», «Қийма мастава», самарқандликлар тайёрлаган «Лаззатли котлет» ва «Самарқанд аччиқ шўрва»сини хўрандаларга пешма-пеш етказиб бераётирлар.

Ана, самарқандликлар дастурхонига таклиф қоғози билан келган турли касб эгалари официант Юсуф Жамолов билан суҳбат қилишяпти.

— «Аччиқ Самарқанд шўрваси»ни тайёрлаган ошпазингизга минг раҳмат! Сизнинг тез, чаққон ҳаракатларингиздан, хушмуомалалигингиздан миннатдормиз, — дейишди хўрандалар.

Биз ресторанннинг ошхонасидамиз. Бу ерда ҳам ўзаро мусобақа қизғин. Пазандалар бир-бирларидан ўзмоқда. Андижонлик тошкентликка, тошкентлик самарқандликка ўргатяпти.

Ёш пазандаларнинг «Баҳор» ресторанида ўтказилаётган кўриги беш кун давом этади. Кўрик ғолиблари Москвада июль ойида ўтказиладиган Иттифоқ кўригига делегат бўлиб борадилар. Кўрикда республикамиз областларидан 120 дан ортиқ ёшлар қатнашмоқда.

Кўрикни ўтказишдан мақсад — ўзбек миллий таомларини оммалаштириш, хўрандалар талабини ўрганиб, ёш пазандаларни таом пишириш технологиясига жалб этишдир, — дейди жюри бошлиғи Л. А. Малишева.

Пазандалар кўриги бугун якунланади.

Р. ИСҲОҚОВ,
Ҳ. НОСИРОВ.

Суратда: андижонлик С. Тошматов ва самарқандлик Н. Толипов.

А. Тўраев фотоси.

ОБ-ҲАВО НЕГА БУНДАЙ?

БИЗНИНГ ИНТЕРВЬЮ

Маълумки, бу йил Ўзбекистонда об-ҳаво ноқулай келиб, тез-тез ёғингарчилик бўлмоқда. Газетхонлар шунинг сабабларини сўраб, редакцияга хатлар юбормоқдалар. «Совет Ўзбекистони»нинг махсус мухбири Тошкент об-ҳаво бюросининг бўлим бошлиғи Т. Аванесовага мурожаат қилиб, газетхонларни қизиқтираётган саволларга жавоб беришни илтимос қилди:

Савол: 28 апрель кечаси ва 29 апрелда ёққан сел ҳақида газетхонларга гапириб берсангиз?

Жавоб: 28 апрель кечаси ва 29 апрель кундузи Ўзбекистоннинг Тошкент, Сирдарё ва Самарқанд областларида қаттиқ момақалдироқ бўлиб, жала қуйганлиги ҳаммага маълум. Айрим районларда намлик миқдори 50-70 миллиметрга етди. Бундай катта намгарчилик Тошкентда одатда март ойида бўларди.

Туркистон ва Олой тоғларида, Фарғона тизма тоғларида ҳарорат кўтарилди. Қор кўп эриши натижасида 12 соат давомида сел ёғди. Бу сел Фарғона водийсидаги Норин ва Қорадарё, шунингдек, ариқ, сой ва каналларни сувга тўлатиб юборди. 28 апрель кечаси тоғлардан оқиб келган сел Андижон шаҳрининг бир қисмини босди. Паркент тоғидан секундига 138 кубометр сув оқди. Қорадарёда, Оҳангаронда сув миқдори ўтган йилдагига нисбатан нормадагидан кам бўлса ҳам, сел натижасида бу дарёларнинг суви кўпайиб кетди.

Савол: Май ойида ёғингарчилик кўп бўлганлигининг сабаби нимада?

Жавоб: Ўрта Осиё республикаларида май ойини ёз ойи дейиш мумкин. Чунки майда ёғингарчилик кам бўлади, ҳаво жуда исиб кетади.

Бу йил эса ёз ойи ҳисобланган майда ҳам ёғингарчилик шу қадар кўпайиб кетдики, ҳатто апрель ва март ойларида ҳам намгарчилик бундай кўп бўлмасди. Бунинг сабаби атмосферадаги иссиқ оқим билан совуқ оқимнинг бир-бири билан тез-тез ўрин алмашиб туришида бўлди. Об-ҳаво шароитининг кескин ўзгарганлигининг туб моҳияти шунда. Ўзбекистон территориясида жала қуйиб турди. Тез-тез момақалдироқ бўлди. Кучли шамол эсди. 3-4-17 майда Фарғона водийсида ҳам дўл ёғди. 17 май куни Андижон областида ёққан дўлнинг диаметри 30 миллиметрга бориб етди. Кутилмаган бу дўл қишлоқ хўжалик экинларига бирмунча зарар етказди. Катта ташвишга сабаб бўлган бундай об-ҳаво деярли ҳар куни давом этди. Кундузи ҳарорат 30-35 даражага етса, аксинча кечаси ҳаво совиб, ҳарорат 5-7 даражага тушиб қолди.

Савол: Илгарилари ҳам бундай ёғингарчилик бўлганми?

Жавоб: Ҳа, ҳаво май ойида сернам келганлиги ҳақида синоптикларнинг архивида қайд қилинган ҳужжатлар кўп. 1934, 1937, 1940, 1947, 1949, 1952, 1958, 1960 ва 1963 йилларда ёғингарчилик кўп бўлган.

Савол: Апрель ва май ойида об-ҳавонинг жуда паст келишига сабаб нима?

Жавоб: Бизнинг тилимизда «синоптик жараён» деган ибора бор. Май ойида худди мана шу жараён рўй берди. Ғарбий Ўрта Осиё тропосферасининг юқори ва ўрта қатламларига циклон келди. Шу циклоннинг жанубий ва шарқий переферияcида Ўрта Денгиздан келаётган иссиқ ва нам ҳаво массаси пайдо бўлди. Айни шу вақтда пайдо бўлган бу иссиқ ва нам ҳаво массаси ғарбдан, Каспий денгизидан келаётган совуқ ҳавога дуч келди. Иссиқ ва совуқ ҳаво оқимлари бир-бири билан ўрин алмаштирди ва ўз оқимларини ўзгартириб юборди. Натижада ёмғир, дўл ёғишига, жала қуйишига ва момақалдироқ бўлишига сабаб бўлди.

Республикамизда ёғингарчиликнинг кўп бўлишига қорли тизма тоғларимиз ҳам сабабчидир.

Савол: Июнь ойида об-ҳаво қандай бўлади?

Жавоб: Май ойининг охирги беш кунида об-ҳаво ўзгариб туради, момақалдироқ бўлиши, вақти-вақти билан ёмғир ёғиши ва кучли шамол бўлиши кутилади. Июнь ойида Ўзбекистонда ҳарорат унча кўтарилмайди. Ўртача ойлик ҳарорат нормадан ошмайди. Июнь ойи давомида кечалари 10-15 даражадан 20 даражагача, кундузи 25-30 даражадан 30-35 даражагача иссиқ бўлади. Июннинг биринчи ярмида вақти-вақти билан ёмғир ёғиши, сел ва момақалдироқ бўлиши ҳам кутилмоқда. Ойнинг биринчи беш кунлигида ҳарорат бир оз кўтарилиб, 30-37 даража, ой охирига бориб айрим жойларда 38-40 даражагача иссиқ бўлади.

Турли мамлакатларда

АФРИКА ОЗОДЛИГИ КУНИ МУНОСАБАТИ БИЛАН

Африка озодлиги куни муносабати билан СССР Олий Совети Президиуми ва Совет ҳукумати Африка мамлакатларидаги Совет элчилари билан СССРнинг Бирлашган Миллатлар Ташкилотидаги вакили орқали мустақил Африка мамлакатларига дўстона табрикнома юбордилар.

Совет Иттифоқи Африка халқларининг озодлик ва миллий мустақиллик йўлидаги адолатли кураши томонида бўлиб келди ва ҳамиша шундай бўлажак, дейилади табрикномада.

(ТАСС).

БАР ТАШҚИ ИШЛАР МИНИСТРИ ЎРИНБОСАРИНИНГ АЙТГАНЛАРИ

ҚОҲИРА. Бирлашган Араб Республикаси ташқи ишлар министрининг ўринбосари Муҳаммад Ҳасан аз-Зайят Бирлашган Араб Республикаси Исроил учун нефть солинган танкерларни Ақаба қўлтиғига киргизмаслигини Иордания ва Саудия Арабистонининг Қоҳирадаги ишлар вакилига маълум қилди.

Бир томондан Саудия Арабистони ва Иордания билан, иккинчи томондан Эрон ўртасида яхши муносабатлар мавжуд бўлганлиги сабабли, ана шу икки араб мамлакатининг ҳукуматлари, деди аз-Зайят, Эрон ҳукуматини Исроилга Эрон нефтини етказиб беришни тўхтатишга кўндириш учун бу ҳукумат билан алоқа боғлашлари лозим. (ТАСС).

ХАНОЙ ЖАСОРАТИ

ХАНОЙ, 23 май. ТАСС мухбири Е. Кобелев хабар беради: Кеча қош қорайиб, осмон тревогаси чинқириғи тиниши биланоқ Ханой кўчаларида: «Американинг юзта самолётини уриб туширган Ханой армияси ва аҳолисига ура!» — деган шиорлар пайдо бўлди. Ханой ҳимоячилари Американинг юзинчи самолётини уриб туширганликлари тўғрисидаги хушхабарни эшитиб, пойтахт меҳнаткашлари оммавий митингга тўпландилар. Улар ҳарбий бўлинмаларнинг ҳамда Ханойдаги Бадинь ва Тхонгдинь районлари ишчи лашкарларнинг қаҳрамонлиги ва мардлигига офарин айтдилар.

Митинг қатнашчилари Вьетнам Меҳнаткашлар партияси Марказий Комитети ва Вьетнам Демократик Республикаси ҳукумати номига мактуб йўллаб, жонажон шаҳар посбонлигида охиригача туришга қасамёд қилдилар.

Будда туғилган кун муносабати билан 24 соатлик сулҳ бугун эрталабдан кучга кирди. Лекин шундай бўлса ҳам, Американинг разведкачи самолёти Ханой тепасида ва Ханойга чегарадош вилоятлар тепасида пайдо бўлиб турибди. Ханой аҳолиси ҳаво ҳужумидан мудофаа шаҳар комитетининг радио орқали эшиттирилаётган маълумотларидан ўз вақтида хабардор қилиниб турибди.

23 апрелдан бери Ханой тепасида ҳаво тревогаси сигналлари эшитилмаган кун бўлмади, деса бўлади. Ўтган ой мобайнида пойтахт ҳимоячилари Америка авиациясига қарши 13 марта шиддатли жанг қилдилар. Улар душманнинг 43 та самолётини уриб тушириб, катта муваффақиятга эришдилар. Бу ғалаба шунинг учун ҳам салмоқлики, Америка қўмондонлиги Ханойга ва унинг теварак атрофларига қайта-қайта ҳужум қилган вақтида ўзи кўзлаган мақсадларига эриша олмади.

Ханойда гиинкани қуритувчи қирқ даражали иссиқ бошланганига бир ҳафтадан ошди. Ана шундай оғир шароитларда ҳаво ҳужумидан мудофаа қўшинлари соат сайин Америка самолётларининг ҳужумларини даф қилиб, ўзларининг жанговар позицияларини доимо ўзгартиб туришга мажбур бўлдилар.

Эрта тонгдан то кечқурунгача Америка самолётлари Ханой атрофида изғиб юриб, пойтахтнинг осмон ҳужумидан мудофаа қўшинлари ва аҳолисига ҳеч тинчлик бермади.

Яқинда асир олинган Америка учувчилари Америка қўмондонлиги Ханой аҳолисига кундузи ҳам, кечаси ҳам тинчлик бермасликка, доимий осмон тревогаси билан ва хавф солиш билан уларнинг тинкасини қуритишга қарор қилганлигини эътироф этди.

Шундай шароитда Вьетнам пойтахтининг ҳимоячилари мисcиз мардлик ва зўр жанговар маҳорат кўрсатдилар.

Америка самолётлари қаерда пайдо бўлмасин, улар кучли ва аниқ зенит-ракета ўқига тутилаверди, Вьетнамнинг ёш учувчилари уларнинг йўлини тўсавердилар.

Шаҳарнинг граждан аҳолиси пойтахтни ҳимоя қилишда актив қатнашди. Ханойдаги ёшу қари — бутун аҳоли осмон ҳужумидан мудофаа қоидаларига қаттиқ риоя қилиб, бомбадан муҳофаза жойларига ўз вақтида яширинdилар, ўт ўчиришда, ярадорларни қутқаришда қатнашдилар. Ханойнинг аҳолиси саросимага ёки ваҳимага тушмади. Аҳоли ўз кучига қаттиқ ишонган.

Вьетнам пойтахтининг ҳаво ҳужумидан мудофаа қилиш қуввати кун сайин ошиб бормоқда. Ханой устида неча Американинг юзинчи самолёти уриб туширилганлиги Вьетнам пойтахти армияси ва аҳолиси жанговар ғалабаларининг ёрқин далилидир.

ТУРМУШ ВА МЕҲНАТ ШАРОИТИНИ ЯХШИЛАШ УЧУН

● **ПЕРУ**

ГАВАНА. Перуда 85 мингдан ортиқ ўқитувчининг бир ҳафта давом этган забастовкаси тамом бўлди. Маъмурлар иш ташловчиларнинг иш ҳақини ошириш тўғрисидаги талабларини кўриб чиқишга розилик билдирганларидан кейин «Перу ўқитувчилар фронти» ташкилоти забастовкани тўхтатиш тўғрисида қарор қабул қилди. Аммо, ўқитувчилар фронтининг раҳбарлари уч ойдан кейин ўқитувчиларнинг нормал иш ҳақи олишини гарантиялайдиган янги қонун қабул қилинмаса, ўқитувчилар яна иш ташлайдилар, деб огоҳлантирди.

● **ЦЕЙЛОН**

КОЛОМБО. Цейлон страхование корпорацияси ходимларининг забастовкаси қарийб уч ой давом этди. Бу забастовка корпорациянинг оролдаги барча бўлимларига ёйилди. Забастовка хизматчиларнинг ғалабаси билан тамом бўлди. Меҳнат министрлигининг эълон қилинган ахборотида айтилишича, иш ташловчиларнинг иш ҳақини ошириш ва меҳнат шароитини яхшилаш тўғрисидаги асосий талабларини ҳукумат қабул қилган.

● **БЕЛЬГИЯ**

БРЮССЕЛЬ. «Англо-Жермен» компаниясига қарашли заводнинг иш ташлаган ишчилари Бельгия бош министри Ванден Буйнантсга «биз меҳнат қилиш учун гарантияланган ҳуқуқ берилишини талаб қиламиз», дедилар. Корхонанинг ёпилишига қарши норозилик билдирган ишчилар завод ҳовлиси ва биноларини ишғол қилдилар.

● **УРУГВАЙ**

МОНТЕВИДЕО. Уругвайдаги почта ходимлари апрель ойи учун берилмай қолган иш ҳақини тўлашни талаб қилиб, 24 соатли забастовка ўтказдилар.

Шаҳар марказида тўқимачилик корхоналари ходимларининг намойиши бўлди.

● **ЯПОНИЯ**

ТОКИО. 96 та майда хусусий компаниянинг темир йўлчилари 24 соатли забастовка ўтказдилар. Улар иш ҳақини йирик хусусий темир йўл компаниялари ишчилари олаётган иш ҳақи даражасига етказишни талаб қилмоқдалар.

Хусусий темир йўл ишчилари касаба союзлари умумий федерацияси компанияларнинг хўжайинлари билан музокараларни давом эттириб, темир йўлчиларнинг иш ҳақини ошириш ва меҳнат шароитини яхшилашни талаб қилишга қарор берди.

(ТАСС).

КИЗИНГЕР — ХРИСТИАН-ДЕМОКРАТИК СОЮЗИНИНГ РАИСИ

БРАУНШВЕЙГ, 23 май. (ТАСС). Христиан-демократик союзининг съезди бугун канцлер Кизингерни христиан-демократик союз партиясининг раиси қилиб сайлади. Шундай қилиб, Бонн ҳукуматининг бошлиғи шу лавозимдаги ўз ўтмишдошлари — Аденауэр ва Эрхард сингари айни вақтда Германия Федератив Республикасидаги энг катта буржуа партиясига ҳам бошчилик қилади.

Собиқ канцлер Эрхард христиан-демократик союзининг фахрий раиси қилиб сайланди.

АҚШДА ЕР ОСТИДА ЯДРО БОМБАСИ ПОРТЛАТИЛДИ

НЬЮ-ЙОРК. Невададаги синов полигонида ер остида ядро бомбаси портлатилди. Шу билан кейинги тўрт кун ичида термоядро қурилмаси ер остида иккинчи марта синаб кўрилди. (ТАСС).

У ТАН ҚОҲИРАГА КЕЛДИ

ҚОҲИРА. Бирлашган Миллатлар Ташкилотининг бош секретари У Тан бу ерга келди. У Тан кейинги вақтларда Яқин Шарқда вужудга келган аҳволни Бирлашган Араб Республикасининг раҳбар арбоблари билан муҳокама қилади. (ТАСС).

Редактор М. ҚОРИЕВ.

ЎҚИШГА МАРҲАМАТ

ЎЗБЕКИСТОН ССР ОЛИЙ ВА ЎРТА МАХСУС ТАЪЛИМ МИНИСТРЛИГИ

ОЛИЙ ЎҚУВ ЮРТЛАРИ ҚУЙИДАГИ МУТАХАССИСЛИКЛАР БЎЙИЧА 1967—1968 ЎҚУВ ЙИЛИГА СТУДЕНТЛАР ҚАБУЛ ҚИЛАДИ

ТОШКЕНТ ПОЛИТЕХНИКА ИНСТИТУТИ

(Навоий кўчаси, 13)

КУНДУЗГИ ЎҚИШГА

Фойдали қазилмалар геологияси ва уларни разведка қилиш; нефть ва газ қазилмалари геологияси ва уларни разведка қилиш; фойдали қазилмалар ўрнини қидириш ва разведка қилишнинг геофизик методлари; гидрогеология ва инженерлик геологияси; фойдали қазилмалар ўрнини разведка қилиш техникаси; фойдали қазилмаларни ер ости ишлаш технологияси ва комплекс механизациялаш; нефть ва газ қазилмаларини ишлаш технологияси ва комплекс механизациялаш; очиқ разрездаги фойдали қазилмаларни ишлаш технологияси ва комплекс механизациялаш; электростанциялар, электр системалар ва тармоқлар; иссиқлик электростанциялари; гидроэнергетик қурилмалар; рангли металлар металлургияси; машинасозлик технологияси; металл қирқадиган станоклар ва асбоблар; қуюв ишлаб чиқариши машиналари ва унинг технологияси; тоғ машиналари ва комплекслари; пайвандлаш ишлаб чиқариши ускуналари ва технологияси; қишлоқ хўжалиги машиналари; химия ишлаб чиқариши машиналари ва аппаратлари; холодильник ҳамда компрессор машиналари ва қурилмалари; электрмашиналари ва аппаратлари; самолётсозлик; автоматика ва телемеханика; математик ва ҳисоблаш асбоблари ҳамда қурилмалари; саноат электроникаси; тоғ ишларини электрлаштириш ва автоматлаштириш; саноат қурилмаларига электр ўтказиш ва автоматлаштириш; ярим ўтказгичлар; химия технология процессларини автоматлаштириш ва комплекс механизациялаштириш; физик электроникаси, ноорганик моддалар ва химиявий ўғитлар технологияси; тўқима материалларнинг химик технологияси; керамика ва ўтга чидамли моддаларнинг химик технологияси; пластик массалар қайта ишлаш технологияси; бродиль ишлаб чиқариш технологияси; мойлар технологияси; виночилик технологияси; архитектура; саноат ва граждан қурилиши, дарё иншоотлари ва гидростанцияларининг гипротехник қурилиши; бинокорлик буюмлари ва конструкциялари ишлаб чиқариш; иссиқлик-газ таъминоти ва вентиляция; сув таъминоти ва канализация; автомобиль йўллари; автомобиль транспорти, инженерлик геодезияси; автомобиль саноати экономикаси ва уни ташкил этиш; химия саноати экономикаси ва уни ташкил этиш; машинасозлик саноати экономикаси ва уни ташкил этиш; қурилиш экономикаси ва уни ташкил этиш; энергетика экономикаси ва уни ташкил этиш.

КЕЧКИ ЎҚИШГА

Саноат ва граждан қурилиши; машинасозлик технологияси, металл қирқадиган станоклар ва асбоблар; қишлоқ хўжалик машиналари; самолётсозлик, машинасозлик саноати экономикаси ва уни ташкил этиш; автомобиль транспорти экономикаси ва уни ташкил этиш; архитектура; қурилиш материаллари ишлаб чиқариш ва конструкцияси.

КЕЧКИ БЎЛИМЛАР:

ЧИРЧИҚДАГИ ФАКУЛЬТЕТ

(Чирчиқ шаҳри, Ломоносов кўчаси, 1)

Машинасозлик технологияси; металл қирқадиган станоклар ва асбоблар; қишлоқ хўжалиги машиналари; химия ишлаб чиқарувчи машиналари ва аппаратлари; электр машиналари ва аппаратлари; саноат қурилмаларига электр ўтказиш ва автоматлаштириш; химия технология процессларини автоматлаштириш ва комплекс механизациялаштириш; ноорганик моддалар ва химиявий ўғитлар технологияси; саноат ва граждан қурилиши.

ОЛМАЛИҚДАГИ ФАКУЛЬТЕТ

(Олмалиқ шаҳри, Ленин кўчаси, 27)

Фойдали қазилмаларни бойитиш; фойдали қазилмаларни очиқ усулда ишлаш технологияси ва уни комплекс механизациялаштириш технологияси; тоғ машиналари ва комплекслари; тоғ ишларини электрлаштириш ва автоматлаштириш; саноат ва граждан қурилиши.

БУХОРОДАГИ УМУМТЕХНИКА ФАКУЛЬТЕТИ

(Бухоро шаҳри, микрорайон)

Машинасозлик технологияси; металл қирқадиган станоклар ва асбоблар; саноат ва граждан қурилиши иссиқлик-газ таъминоти ва вентиляция; сув таъминоти ва канализациялаш, автомобиль транспорти; тикув буюмлари технологияси.

ФАРҒОНАДАГИ УМУМТЕХНИКА ФАКУЛЬТЕТИ

(Фарғона шаҳри, Кергели 2, Улуғбек кўчаси, 71)

Электр системалари ва тармоқлар; машинасозлик технологияси; металл қирқадиган станоклар ва асбоблар; саноат қурилмаларига электр ўтказиш ва автоматлаштириш; химия технология процессларини автоматлаштириш ва комплекс механизациялаш; ноорганик моддалар ва химиявий ўғитлар технологияси; мойлар технологияси; саноат ва граждан қурилиши; иссиқлик газ таъминоти ва вентиляция; сув таъминоти ва канализация; автомобиль транспорти;

ОҲАНГАРОНДАГИ УМУМТЕХНИКА ФАКУЛЬТЕТИ

(Оҳангарон шаҳри, Чакризов кўчаси, 17).

Фойдали қазилмаларни ер ости ишлаш технологияси ва уни комплекс механизациялаштириш; электростанциялар; электр системалари ва тармоқлари; тоғ ишларини электрлаштириш ва автоматлаштириш; керамика ва ўтга чидамли моддаларнинг химик технологияси; саноат ва граждан қурилиши; автомобиль транспорти.

НАВОИЙДАГИ УМУМТЕХНИКА ФАКУЛЬТЕТИ

(Навоий шаҳри)

Электростанциялар; электросистемалари ва тармоқлари машинасозлик технологияси; металл қирқадиган станоклар ва асбоблар; ноорганик моддалар ва химиявий ўғитлар технологияси; саноат ва граждан қурилиши; иссиқлик-газ таъминоти ва вентиляция; автомобиль транспорти; иссиқлик электр станциялари.

⊙ ✦ ⊙

СИРТҚИ ЎҚИШГА

ТОШКЕНТДАГИ УМУМТЕХНИКА ФАКУЛЬТЕТИ

(Тошкент шаҳри, Пахтакор кўчаси, 3)

Фойдали қазилмалар геологияси ва уни разведка қилиш; нефть ва газ қазилмалари геологияси ва уни разведка қилиш; фойдали қазилмалар ўрнини разведка қилиш техникаси; нефть ва газ қазилмаларини ишлаш технологияси ва уни комплекс механизациялаштириш; электростанциялар; электр симлари ва тармоқлари; иссиқлик электр станциялари; машинасозлик технологияси; металл қирқадиган станоклар ва асбоблар; қуюв ишлаб чиқариш машиналари ва технологияси; пайванд ишлаб чиқариши ускуналари ва технологияси; қишлоқ хўжалиги машиналари; электр машиналари ва аппаратлари; саноат қурилмаларига электр ўтказиш ва автоматлаштириш; ноорганик моддалар ва химиявий ўғитлар технологияси; тўқима материаллар химик технологияси; керамика ва ўтга чидамли буюмлар химик технологияси; бродиль ишлаб чиқариш технологияси; дарё иншоотларининг гидротехник қурилиши ва гидроэлектростанциялар; бинокорлик материаллари ва конструкциялар ишлаб чиқариш; сув таъминоти ва канализация; автомобиль транспорти; автомобиль йўллар; иссиқлик газ таъминоти ва вентиляция; фойдали қазилмаларни бойитиш; мойлар технологияси; саноат ва граждан қурилиши.

□ □

НАВОИЙДАГИ УМУМТЕХНИКА ФАКУЛЬТЕТИ

(Навоий шаҳри)

Гидрогеология ва инженерлик геологияси; қишлоқ хўжалик машиналари; тоғ ишларини электрлаштириш ва автоматлаштириш.

В. И. ЛЕНИН НОМИДАГИ ТОШКЕНТ ДАВЛАТ УНИВЕРСИТЕТИ

(Тошкент шаҳри, Карл Маркс кўчаси, 32)

КУНДУЗГИ ЎҚИШГА:

фойдали қазилмалар геологияси методи ва уни разведка қилиш; фойдали қазилмаларни қидириш ва геологик суратга олиш; геохимия; гидрогеология ва инженерлик геологияси, қуруқлик гидрологияси; метеорология; агрохимия ва тупроқшунослик; она тили ва адабиёти, рус тили ва адабиёти; инглиз, немис, француз тиллари; шарқ тиллари ва адабиёти; тарих; фалсафа; математика; физика; химия; биология; география; журналистика; сиёсий иқтисод; механика.

КЕЧКИ ЎҚИШГА:

ҳуқуқшунослик; она тили ва адабиёти; рус тили ва адабиёти; тарих; химия; математика; физика; биология; журналистика; география.

СИРТҚИ ЎҚИШГА:

Фойдали қазилмаларни қидириш ва геологик суратга олиш; қуруқлик гидрологияси; ҳуқуқшунослик; она тили ва адабиёти; рус тили ва адабиёти; тарих; журналистика; география.

ЭНГЕЛЬС НОМИДАГИ ТОШКЕНТ ДАВЛАТ ЧЕТ ТИЛЛАР ПЕДАГОГИКА ИНСТИТУТИ

(Тошкент шаҳри, Муқимий кўчаси, 104)

КУНДУЗГИ, КЕЧКИ ВА СИРТҚИ ЎҚИШГА:

Чет тиллар, инглиз, немис, француз, испан тиллари.

АНДИЖОН ДАВЛАТ ПЕДАГОГИКА ИНСТИТУТИ:

(Андижон шаҳри, Ленин кўчаси, 8)

КУНДУЗГИ ЎҚИШГА:

она тили ва адабиёти; математика; биология ва химия; жисмоний тарбия; тарих ва география.

СИРТҚИ ЎҚИШГА:

она тили ва адабиёти, математика; биология, география-тарих; бошланғич таълим педагогикаси ва методикаси.

СИРДАРЁ ДАВЛАТ ПЕДАГОГИКА ИНСТИТУТИ

(Сирдарё посёлкаси)

КУНДУЗГИ ЎҚИШГА:

Рус тили ва адабиёти; она тили ва адабиёти (ўзбек тили ва адабиёти, қозоқ тили ва адабиёти); чет тиллар.

СИРТҚИ ЎҚИШГА

Рус тили ва адабиёти; она тили ва адабиёти.

А. НАВОИЙ НОМИДАГИ САМАРҚАНД ДАВЛАТ УНИВЕРСИТЕТИ

(Самарқанд шаҳри, М. Горький бульвари, 15)

КУНДУЗГИ ЎҚИШГА:

машинасозлик технологияси; металл қирқадиган станоклар ва асбоблар; ноорганик моддалар ва химиявий ўғитлар технологияси; она тили ва адабиёти; рус тили ва адабиёти; инглиз, француз, немис тиллари; тарих; математика; физика; биология; химия; география.

КЕЧКИ ЎҚИШГА:

машинасозлик технологияси; металл қирқадиган станоклар ва асбоблар; она тили ва адабиёти; рус тили ва адабиёти; инглиз, француз, немис тиллари; тарих; математика; физика, биология, химия; география.

СИРТҚИ ЎҚИШГА:

машинасозлик технологияси; металл қирқадиган станоклар ва асбоблар; ноорганик моддалар ва химиявий ўғитлар технологияси; автомобиль транспорти; она тили ва адабиёти; рус тили ва адабиёти; инглиз, немис ва француз тиллари; тарих; математика; география; саноат ва граждан қурилиши.

(Тошкент шаҳри, Пушкин кўчаси, 31).

ТОШКЕНТ ДАВЛАТ КОНСЕРВАТОРИЯСИ

КУНДУЗГИ ЎҚИШГА:

Фортепьяно; оркестр асбоблари; халқ чолғу асбоблари; хор дирижёрлиги; композиция; ашула, музикашунослик; опера-симфония дирижёрлиги; маданий-оқартув ишлари (бадиий ҳаваскорлик тўгараклари хор коллективи раҳбарлари).

СИРТҚИ ЎҚИШГА:

Фортепьяно; оркестр асбоблари; халқ чолғу асбоблари; хор дирижёрлиги; композиция; музикашунослик.

Фарғона давлат педагогика институти

(Фарғона шаҳри, Педагогик кўчаси, 19)

КУНДУЗГИ ЎҚИШГА:

Она тили ва адабиёти; рус тили ва адабиёти; чет тиллар; математика; биология ва қишлоқ хўжалиги асослари; биология ва химия; география ва биология; тарих; тарих ва география; жисмоний тарбия; умумтехника фанлари; меҳнат ва чизмакашлик, физика ва техника механикаси.

СИРТҚИ ЎҚИШГА:

Она тили ва адабиёти; рус тили ва адабиёти; чет тиллар; математика; биология, география, тарих, жисмоний тарбия.

Низомий номидаги Тошкент давлат педагогика институти

(Тошкент шаҳри, Педагогик кўчаси, 103).

КУНДУЗГИ ЎҚИШГА:

она тили ва адабиёти: математика ва чизмакашлик; физика, биология ва қишлоқ хўжалик асослари; биология ва химия; география ва биология; тарих ва география; тарих; чизмакашлик ва расм, педагогика ва психология; кутубхонашунослик ва библиография; музика ва ашула; умумтехника фанлари; меҳнат ва чизмакашлик; деффектология: физика ва техника механикаси; маданий-оқартув ишлари (халқ чолғу асбоблари оркестри бадиий ҳаваскорлик раҳбарлари) фанлари; меҳнат ва физика.

КЕЧКИ ЎҚИШГА:

математика: чизмакашлик ва расм; кутубхонашунослик, ва библиография; бошланғич таълим педагогикаси ва методикаси.

СИРТҚИ ЎҚИШГА:

она тили ва адабиёти; математика; география; биология; тарих; педагогика ва психология бошланғич таълим педагогикаси ва методикаси; деффектология, кутубхона шунослик ва библиография.

ТОШКЕНТ ТЕАТР САНЪАТИ ВА РАССОМЛИК ИНСТИТУТИ

(Тошкент шаҳри, Лопатин кўчаси, 77)

КУНДУЗГИ ЎҚИШГА:

Драма театрлари ва кино актёрлари; музикали драма актёрлари; графика; декоратив-амалий санъат; живопись, тасвирий санъат тарихи ва назарияси; монументаль — декоратив санъати; драма режиссёрлари; театршунослик; маданий-оқартув ишлари (бадиий ҳаваскорлик тўгаракларига режиссёрлар).

СИРТҚИ ЎҚИШГА:

Драма театрлари ва кино актёрлари; театршунослик.

Қорақалпоғистон Давлат педагогика институти

(Нукус шаҳри, Калинин кўчаси, 36).

КУНДУЗГИ ЎҚИШГА:

Она тили ва адабиёти; рус тили ва адабиёти; чет тиллар; математика; тарих ва география; биология ва химия; жисмоний тарбия; умумтехника фанлари; меҳнат ва чизмакашлик; бошланғич таълим педагогикаси ва методикаси.

СИРТҚИ ЎҚИШГА:

Она тили ва адабиёти; рус тили ва адабиёти; математика; тарих; география; бошланғич таълим педагогикаси ва методикаси, чет тиллар; биология.

ХОРАЗМ ДАВЛАТ ПЕДАГОГИКА ИНСТИТУТИ

(Урганч шаҳри, Ленин кўчаси, 14)

КУНДУЗГИ ЎҚИШГА:

Она тили ва адабиёти; физика; бошланғич таълим педагогикаси ва методикаси; чет тиллар; математика; тарих ва география; жисмоний тарбия рус тили ва адабиёти.

СИРТҚИ ЎҚИШГА:

Она тили ва адабиёти; тарих; биология; бошланғич таълим педагогикаси ва методикаси; география; рус тили ва адабиёти.

НАМАНГАН ДАВЛАТ ПЕДАГОГИКА ИНСТИТУТИ

(Наманган шаҳри, Коммунистик кўчаси, 63).

КУНДУЗГИ ЎҚИШГА:

Она тили ва адабиёти; рус тили ва адабиёти; математика; чет тиллари; умум техника фанлари; меҳнат ва чизмакашлик; бошланғич таълим педагогикаси ва методикаси; физика ва техника механикаси; жисмоний тарбия.

СИРТҚИ ЎҚИШГА:

Она тили ва адабиёти; рус тили ва адабиёти; математика; тарих; бошланғич таълим педагогикаси ва методикаси.

СССР ОЛИЙ ЎҚУВ ЮРТЛАРИГА ҚАБУЛ ҚИЛИШ ҚОИДАЛАРИ

Олий ўқув юртларига ўрта маълумотли, ҳар икки жинсдаги СССР гражданлари қабул қилинадилар. Ишлаб чиқаришдан ажралган ҳолда 35 ёшгача, ишлаб чиқаришдан ажралмаган ҳолда (сиртқи ва кечки) ўқишга эса ёшидан қатъий назар конкурсда кириш имтиҳонларидан муваффақият билан ўтган, олий ўқув юртига кириш учун ижобий характеристикаси бўлган қобилиятли кишилар қабул қилинади.

Хорижий давлатлардан келиб, СССР территориясида истиқомат қилаётган гражданлар олий ўқув юртига умумасосларда қабул қилинадилар.

Икки йиллик ва ундан ортиқ иш стажи бўлган ва меҳнат ёки колхоз дафтарчасига қайд қилинган кишиларга олий ўқув юртига кириш учун имтиёз берилади.

Олий ўқув юртига кирувчилардан аризалар қабул қилинганда қуйидагиларга эътибор берилиши керак.

Ўрта махсус ва техника билим юртларига ишлаб чиқаришдан ажралган ҳолда ўқишга қабул қилиш учун, уларнинг ўқишни тамом қилгандан кейин 3 йиллик ёки ундан ортиқ иш стажлари бўлиши керак;

Ҳунар ва бошқа профессионал-техника билим юртлари, ФЗО ва ФЗУ мактабларини битирганларнинг тўрт йиллик ёки ундан ортиқ иш стажи бўлган тақдирдагина ўқишга қабул қилинадилар.

Журналистика, ҳуқуқшунослик, адабий иш, фалсафа, сиёсий иқтисод мутахассислари бўйича камида икки йиллик иш стажига эга бўлган кишилар қабул қилинадилар. Санъат мутахассислигига ижодий қобилиятига эга бўлган, бадиий ҳаваскорлик тўгаракларида актив қатнашган ва иш ёки ўқиётган жойидан характеристикага эга бўлган кишиларгина қабул қилинадилар.

Олий ўқув юртига кирувчилар ректор номига факультет ва мутахассисликни кўрсатиб ариза беришлари керак. Сиртқи ўқишга кирувчилар ўзлари истиқомат қилиб турган жойга яқин бўлган ва мутахассисликлари бўйича уларни қизиқтирган олий ўқув юртларига ариза беришлари мумкин.

Аризага қуйидаги ҳужжатлар илова қилиниши керак: ўрта маълумоти ҳақида ҳужжат (асл нусха), олий ўқув юртига кириш учун характеристика, автобиография, медицина справкаси (286-форма) тўртта фотосурат (бош кийимсиз $3/4$ сантиметр).

Ўқишга кирувчилар паспорт, ҳарбий билет (ҳарбий хизматга яроқликлар, ёки рўйхатдан ўтганлиги ҳақидаги гувоҳнома (чақирилиш ёшидаги ёшлар)ни ўзлари билан олиб келадилар.

Ўқишга кирувчилар партия, комсомол, касаба союз ва бошқа жамоат ташкилотлари, корхона раҳбарлари, колхоз правлениелари томонидан берилган характеристика, умумтаълим мактабларининг ўқувчилари эса мактабларнинг раҳбарлари ва жамоат ташкилотлари томонидан берилган характеристикаларни топширишлари керак. Совет Армияси ва Ҳарбий-Денгиз Флотидан демобилизация қилинганлар эса ҳарбий қисм қўмондонлигидан характеристика олишлари керак.

Олий ўқув юртларига кирувчилардан аризалар қабул қилиш, кириш имтиҳонларини ўтказиш, шунингдек, студентлар составига киритиш муддатлари қуйидагича:

Ишлаб чиқаришдан ажралган ҳолда: барча мутахассисликлар бўйича, санъатшунослик мутахассислигидан ташқари, аризалар 20 июндан 31 июлгача, кириш имтиҳонлари 1 дан 20 августгача, студентлар составига киритиш 21 дан 25 августгача. Санъатшунослик мутахассислиги бўйича аризалар 1 июндан 10 июлгача, кириш имтиҳонлари — 11 дан 25 июлгача, студентлар составига киритиш — 26 дан 30 июлгача;

Ишлаб чиқаришдан ажралмаган ҳолда: барча мутахассислар бўйича, мавсумий ишлар билан боғлиқ бўлмаган мутахассисликдан ташқари, шунингдек, педагогика, кутубхоначилик, маданий-оқартув ишлари, санъат мутахассисликлари бўйича, аризалар сиртқи ўқишга 31 августгача, кириш имтихонлари 10 сентябргача, студентлар составига киритиш 21 августдан 20 сентябргача.

Кечки ўқишга аризалар 20 июндан 31 августгача, кириш имтиҳонлари 11 августдан 10 сентябргача, студентлар составига киритиш 21 августдан 20 сентябргача. Мавсумий ишлар билан боғлиқ бўлган мутахассисликлар бўйича (геодезия, геология разведкаси), сиртқи ва кечки ўқишга аризалар 1 октябрдан 15 декабргача, кириш имтиҳонлари 1 декабрдан 31 январгача, студентлар составига киритиш—1 дан 15 февралгача:

Педагогика ва кутубхоначилик, маданий-оқартув ишлари бўйича мутахассисликларининг сиртқи ва кечки бўлимларига аризалар 31 майгача. кириш имтиҳонлари 1 дан 20 июнгача, студентлар составига киритиш 21 дан 30 июнгача.

Санъат мутахассисликлари бўйича сиртқи ўқишга аризалар 1 июндан 14 августгача, кириш имтиҳонлари 15 дан 25 августгача, студентлар составига киритиш 26 дан 30 августгача.

Кечки ўқишга аризалар 1 июндан 10 июлгача, кириш имтиҳонлари 11 дан 25 июлгача, студентлар составига киритиш 26 дан 30 июлгача.

Олий ўқув юртига кирувчилар улар танлаган мутахассисликлар бўйича қуйидаги профилдаги фанлардан имтиҳон топширадилар.

Техник ва инженерлик-иқтисодий, физикадан ташқари, физика биологияси мутахассислари бўйича—математика (ёзма ва оғзаки), физика (оғзаки), химия (оғзаки) фанларидан.

Математика мутахассислиги бўйича — математика (ёзма ва оғзаки), физика (оғзаки);

Чизмачилик ва рассомчилик, архитектура — рассомчилик, мутахассисликлари бўйича — математика (оғзаки), физика (оғзаки), химия, химия технологияси, металлургия, технология, химия саноати тармоқлари бўйича инженер—экономист мутахассислиги бўйича—химия (оғзаки), математика (оғзаки), физика (оғзаки), физкультура ва спорт мутахассисликлари бўйича—химия (оғзаки), физика (оғзаки).

Физкультура ва спорт мутахассислиги бўйича кирувчилар ўз мутахассисликлари бўйича синов имтиҳонидан ўтадилар:

Экономика мутахассислиги бўйича қишлоқ хўжалиги соҳасида кирувчилар учун — математика (ёзма ва оғзаки), химия (оғзаки), сиёсий иқтисод, фалсафа, тарих-архившунослик, педагогика ва психология (мактабгача), деффектология, бошланғич таълим педагогикаси ва методикаси, кутубхоначилик, филология, рус тили ва адабиёти, она тили ва адабиёти, чет тиллари, журналистика мутахассисликлари бўйича — рус тили ва адабиёти (ёзма ва оғзаки) ёки ўқиш олиб бориладиган тиллардан бири бўйича (ёзма ва оғзаки), СССР тарихи (оғзаки):

Филология, рус тили ва адабиёти, СССР халқлари она тили ва адабиёти, чет тиллар, журналистика, адабий иш бўйича мутахассисликларга кирувчилар юқорида айтилганлардан ташқари чет тиллардан бири бўйича (оғзаки) имтиҳон топширадилар.

Бир йўла икки мутахассислик бўйича ўқишга кирувчилар рус тили ва адабиёти, СССР халқлари она тилларидан бири бўйича — рус тили ва адабиёти (ёзма ва оғзаки), ўқиш олиб бориладиган тил ва адабиёти (оғзаки), СССР тарихи (оғзаки)дан имтиҳон топширадилар.

Санъат, маданий-оқартув ишлари мутахассислиги бўйича ихтисос (ёки мутахассислик бўйича), рус тили ва адабиёти (ёзма ва оғзаки), ёки ўқитиладиган тилларнинг бири бўйича адабиётдан (оғзаки ва ёзма), СССР тарихи (оғзаки) имтиҳон топширадилар.

Экономист, география мутахассисликлари бўйича кирувчилар — математика (ёзма ва оғзаки), география (оғзаки)дан имтиҳон топширадилар. Икки профилдаги мутахассислик бўйича тайёргарлик олиб борадиган педагогика факультетига ўқишга кирувчилар белгиланган асосий (биринчи) мутахассислик фанидан имтиҳон топширадилар.

География ва биология мутахассисликлари бўйича кирувчилар—химия (оғзаки), география (оғзаки)дан имтиҳон топширадилар.

Ўрта мактаблар учун чет тилида дарс берадиган ўқитувчилар тайёрлайдиган группага ўқишга кирувчилар чет тилларнинг биридан (оғзаки) имтиҳон топширадилар.

Ўрта мактабни олтин (кумуш) медаль билан битирган ёки ўрта махсус ўқув юртини аъло даражали диплом билан битирган кишилар белгиланган имтиҳонлардан фақат ўз мутахассисликлари бўйича биргина имтиҳон топширадилар (олий ўқув юрти ихтиёри билан). Имтиҳон топшираётганда (оғзаки ва ёзма) «5» баҳо олган кишиларгина кейинги кириш имтиҳонларидан озод қилинадилар. Агар улар 4 ёки 3 баҳо олсалар қолган фанлардан ҳам кириш имтиҳонлари топширадилар.

Ўқишга кирувчилар рус тили ва адабиётидан (ёзма) имтиҳон топширадилар. Мутахассисликлари рус тили ва адабиёти бўлган кишилар бундан мустаснодир.

Кириш имтиҳонлари топширишга киритилган кишиларга умумасосларда 15 кун қўшимча отпуска берилади ва иш ҳақи сақланади (олий ўқув юртига бориб келиш учун йўлга кетадиган вақт бунга кирмайди).

Узрсиз сабаб билан бирор имтиҳонга келмаган кишилар кейинги имтиҳонларга киритилмайдилар.

Бирор имтиҳондан қониқарсиз баҳо олганлар ҳам кейинги имтиҳонларга киритилмайдилар. Баҳони кўтариш учун қайта имтиҳон топширишга рухсат берилмайди.

Кириш имтиҳонларисиз тушган аризаларнинг чамасига қараб қуйидагилар олий ўқув юртларига қабул қилинадилар.

Ўрта мактабни аъло даражали аттестат билан битирган ёки ўрта мактабни олтин (кумуш) медаль билан битирган ҳамда ўрта махсус ўқув юртларини аъло даражали диплом билан тамомлаган Улуғ Ватан урушининг қатнашчилари:

Олий ҳарбий ўқув юртларини тамомлаган, шунингдек олий-ҳарбий ва гражданлик таълимининг ўзлари ўқиган қанақа курслигидан қатъи назар битира олмаган Совет Армияси ва Ҳарбий-Денгиз Флотидан запасга юборилганлар, СССР Министрлар Совети ҳузуридаги давлат хавфсизлиги комитети органларининг қўшинлари, Жамоат тартибини муҳофаза қилиш министрлиги органларининг қўшинлари, муддатидан ташқари хизматдаги офицерлар ва ҳарбий хизматчилар:

Ўзларининг педагогик мутахассислиги бўйича олий ўқув юртларининг сиртқи бўлимига ўқишга кирмоқчи бўлган ўқитувчилар институтларини тамомлаб, ўқув юртларида умуммактаб программаси бўйича ишлаётган ўқитувчилар.

№ А — 122. Индекс 64543. Ўзбекистон Компартияси Марказий Комитети Бирлашган нашриётининг босмахонаси, Тошкент шаҳри. Р—01823.